Poštnina plačana v gotovini | Leto LVIII. | V Ljubljani, v četrtek, dne 24. aprila 1930 | Št. 93 | 1. izdaja | St. 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen pondeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pax anglo-saxonica

Rezultati konference v Londonu so z nepričakovano jasnostjo razbistrili dejanski politični položaj v svetu. Neutajljiva zasluga Francije je, da je skozi megleno kopreno pacifističnih izjav angleških in ameriških državnikov zasijala resnica, ki lahko Evropo reši iz dosedanjega kaosa in jo združi v močan solidaren političen kontinent. Ker se je ta moment v naši javnosti oremalo opazil in povdaril, naj ga čisto kratko tu podčrtamo:

Gospoda Mac Donald in Hoover sta čisto gotovo odkritosrčna prijatelja miru, toda obadva imata računati z dejanskimi interesi angleškega, oziroma amerikanskega svetovnega imperija. Podzavestno, a zato tem močnejše delujoči motiv, ki ju je vodil ob sklicanju konference petih pomorskih velesil, je bil ta, **da bi zasigurala angloameriško premoč na morju po primernem aranžmanu z ostalimi velesilami Azije in Evrope, ki naj bi reducirale svoja vojna brodovja tako, da bi Anglijo in Ameriko vzdrževanje njunega še vedno ogromnega brodovja čim menj stalo.** Vidi se, da so Anglosaksonci izvrstni računarji in da Evropo smatrajo slejkoprej za precej naivno.

Kajti sporazum med Anglijo in Ameriko glede njunega brodovnega standarda — ki naj bi se mu bili dobri Evropci kar avtomatično pridružili, prilagodeč tonaže svoje vojne mornarice načelu, da ne sme tonaža dveh evropskih velesil znašati več od tonaže angleškega brodovja — ta sporazum ne pomeni nobene razorožitve. Anglija svojega brodovja ni bistveno prav nič zmanjšala, ampak se je le odpovedala nadaljnjemu povečanju, dočim je Amerika celó morala svoj sedanji standard zvišati, da doseže dogovorjeno pariteto z Anglijo. Tudi ostale velesile bi morale po tem načrtu svoj standard vsaj v nekaterih ladijskih kategorijah zvišati, opustiti pa na ljubo anglosaksonskima zaveznicama podmornice in se pustiti kategorizirati v velesile II. in III. razreda čisto tako, kakor bi to ugajalo Londonu in Washingtonu. Ta dva bi pa s primeroma majhnimi stroški, sigurna tudi pred Japonsko, s katero sta se sporazumela, da ne bo nihče motil drugega, še bolj obvladovala vsa svetovna morja. To bi bilo sicer gotovo tudi v interesu miru, toda pod posebnim vidikom angloameriških interesov. Bila bi to tista pax anglo-saxonica, o kateri so tako duhovito pisali francoski listi.

Francija je to takoj izpregledala. Briand in Tardieu sta postavila Anglijo in Ameriko na londonski konferenci takoj pred alternativo: Ali se anglosaksonski velesili **solidarno z Evropo pridružita sistemu mirovnih garancij, ki bi na osnovi pakta Društva narodov vsako vojsko absolutno preprečile,** se odpovesta svojemu neomejenemu gospodstvu na morjih ter vlogi bodočega razsodnika v kakem evropskem konfliktu ali pa dobičkanosni nevtraliteti v slučaju vojske, pa se podredita vsem velesilam nadrejenemu internacionalnemu razsodišču — ali pa bo Francija primorana organizirati Evropo v svrho samoobrambe in neodvisnosti od angloameriške politične in denarne supremacije.

Ta odločna, na najčistejšo logiko opirajoča se taktika Francije je imela uspeh. Od anglosaksonskih velesil, ki so toliko poudarjale potrebo svetovnega miru, se ni zahtevalo nič drugega — kakor je dobro reasimiral Jules Sauerwein — kakor da se pridružita zavezi vseh pet velesil (Anglija, Amerika, Japonska, Francija, Italija), da se ne bodo samo v smislu že obstoječih pogodb čuvale vsake vojske med seboj, ampak da bodo tudi oni velesili, ki bi postala žrtev kakega neizzvanega napada, takoj priskočile z vsemi svojim silami na pomoč. Anglija in Amerika sta bili na to primorani takoj nedvoumno razgrniti vso skrivnost svoje politike: kategorično sta se obe izjavili zoper to, da bi prevzeli kakršnekoli obveznosti napram katerikoli evropski velesili za slučaj kakšnega političnega konflikta! **Čemu naj bi se pa potem evropske velesile vezale na političen brodoven aranžma v korist Ameriki in Angliji?** Tako so odgovorili Francozi in so imeli prav: izkazali so se kot čuvarji interesov celokupne Evrope. Tudi Evropa hoče mir, toda kot enakopraven faktor v mirovnem koncernu vsega sveta, kateremu sta tudi Amerika in Anglija podrejeni, ne pa kot kakšen anglosaksonski dominijon, ki bi moral sprejeti londonski diktat.

Francija je tudi, če se smemo tako izraziti, v Londonu branila tezo miru s — kako bi to rekli? — tudi filozofskopolitično edino pravilnega stališča: da se more mir zasigurati samo po izgraditvi in vkoordinaciji pogodb medsebojne moralne obveznosti popolnoma enakopravnih kompaciscentov, ne pa po anglosaksonskem konceptu, ki popolnoma sloni na principu, da močnejši narekuje.

Žal se, ko je Francija branila edino pravo evropsko stališče, Evropa sama ni pokazala edino. Italija je idejo evropske solidaritete žrtvovala možnosti, da bi s pomočjo Anglosaksoncev od Francozov iztržila teritorijalnopolitične koncesije v Afriki in pa »delitev političnih območij« s Francijo na Balkanu in v srednji Evropi. Nemški tisk je po pravilu gospoda Hitlerja, da mora »Nemčija biti vedno na strani vsakokratnega največjega nasprotnika Francije«, podpiral anglosaksonsko tezo in simpatiziral z Italijo. To je zelo kratkovidna politika! Samo Heinrich Ströbel je imel pogum v reviji »Anderes Deutschland« ugotoviti, da je Francija v Londonu zastopala interese celokupnega evropskega kontinenta pa tudi Nemčije. Le zedinjene države Evrope, med katerimi je danes Francija gospodarsko in finančno najjačja, morejo na osnovi pakta Društva narodov največ doprinesti k skupni konsolidaciji in svetovnemu miru v čisto enakopravnem položaju napram angloameriškemu svetovnemu imperiju.

To je tudi, to hočemo pa mi poudariti, v interesu velikih duhovnih vrednot Evrope, ki baš v Franciji ima najjačji kulturni branik proti temu, kar se imenuje ameriška »kultura«. In tudi na tem vprašanju je Nemčija življenjsko interesirana — tudi njej je amerikanizem tudi na duhovnem območju najbolj nevaren. In zato bi se moralo geslu »pax anglo-saxonica« postaviti ob stran geslo: **»pax franco-germanica«**, kajti ta je najnujnejši predpogoj za uresničenje zedinjene Evrope!

Rusija je ostala krščanska

Moskva, 23. aprila. Letošnji velikonočni prazniki so bili izredno karakteristični. Sicer se Vstajenje, največji praznik ruske pravoslavne cerkve, topot vprvič v zgodovini ni praznovalo s historičnim zvonenjem 40 krat 40 cerkvenih zvonikov, ker so se premnoge cerkve zaprle, vendar pa se je po ostalih zvonilo. Vsled odredbe oblasti se protiverske procesije brezbožnikov topot niso vršile. Protivelikonočna kampanja se je omejila na razne prireditve po klubih in gledališčih. Tudi sovjetski tisk je bil na povelje rezerviran. Uradna »Izvestja« so sploh pozabila, da je Velika noč, to je, je niso omenjale ne pozitivno ne negativno. Tembolj pa so množice napoljnjevale božje hrame in že na veliki petek so bile cerkve tako napolnjene, da je moralo veliko ljudi stati zunaj. Opazilo se je, da niso samo starši ljudje opravili izpovedi in se udeležili sv. obhajila, ampak tudi mnogo mladine. Vsakdo je lahko opazil, da je število cerkva, ki jih oblasti niso zaprle, veliko premajhno, da bi zadostovalo ne samo za tiste vsakodnevne ali vsakonedeljske obiskovalce, ki so ostali zvesti pravoslavni cerkvi, ampak tudi za tiste od sovjetske oblasti popolnoma odvisne ljudi, ki jih obiskujejo samo ob tako velikih praznikih kakor je Velika noč. Dočim je bila »praznična« podoba Moskve na Božič zelo žalostna, ker so brezbožniki z odobrenjem ali tiho toleranco oblasti ljudi terorizirali, je pa na Veliko noč Moskva izgledala malodane prav tako slovesno, kakor v starih carskih časih. Na trgu so prodajali sveže in umetne rože, ter ona živila, ki se uživajo na Veliko noč, to je posebno gnjat in jajca, ter najrazličnejše potice in mlečne izdelke. Ker imajo Rusi navado pred Veliko nočjo prodajati ali zastaviti, kar ni neobhodno potrebno, da lahko tembolj veselo praznujejo Vstajenje, so bile zastavljalnice polne. Tudi fabrična vodstva so se pokazala izredno tolerantna, tako da so mogli vsi delavci nočnih šihtov obhajati praznik, če so hoteli.

Ureditev jugosl. svobodne cone v Solunu

Z novimi zakonom je dobila cona možnost večjega razvoja — Dosedanji promet

Belgrad, 23. aprila. AA. Povodom današnjega podpisa *zakona o ureditvi jugoslovanske svobodne cone v Solunu* smo dobili na merodajnem mestu sledeče pojasnilo. Zakon o ureditvi jugoslovanske svobodne cone v Solunu ustvarja pogoje za intenzivno delo te ustanove. V dosedanjem svojem poslovanju je bila uprava cone urejena na podlagi uredbe z dne 21. marca 1927. leta ter izenačena z ostalimi enakimi ustanovami v državi. To je oviralo njeno delovanje in to tembolj, ker se je nahajala ustanova v inozemstvu, kar je očividno najbolj oviralo njeno poslovanje. Ministrski svet je zato na predlog ministra financ že 25. aprila 1929. leta sklenil, da se z vrhovnim sklepom izda zakon, s katerim bi se ta cona, ki je dotedaj stala pod upravo ministra finance prenesla v resor ministra trgovine in industrije in da se tako ta gospodarska ustanova osamosvoji in napravi sposobna za svoje pravo delo, ki mora biti čim intenzivnejše. Zakon, ki ga je Nj. Vel. kralj danes podpisal, je dal tej coni potrebno svobodo, tako da dobi ta cona s tem zakonom mnogo večjo elastičnost v svojem delu. Mogla bo takorekoč na licu mesta vršiti vse svoje posle, ki se tičejo tranzitnega trgovskega poslovanja, plačevanja različnih taks itd. Za ureditev potrebnih skladišč je že v budžetu predvidena gotova vsota. *Pri rešitvi tega vprašanja bodo sodelovali zainteresirani gospodarski krogi in to na ta način, da se bo pri direkciji cone ustanovil trgovski odbor za posvetovanja za rešitev vseh conskih vprašanj.*

Direkcija cone se bo razdelila v osem oddelkov: v administrativni, blagajniški, glavno carinarnico, železniško sekcijo, odpravništvo, oddelek za lučno ureditev, veterinarsko postajo in finančno kontrolo. Administrativni oddelek je neposredno podrejen ravnatelju cone, a na čelu ostalih oddelkov stojijo strokovni starešine. Položaj uradnikov bo urejen tako, da bodo mogli delovati čim boljše na svojih položajih. Minister trgovine in industrije bo v soglasju z ostalimi vpoštev prihajajočimi ministrstvi predpisal tozadevno uredbo, ki bo odgovarjala tamošnjim prilikam.

V prvih 6 mesecih delovanja cone, to je od 1. julija do 31. decembra lanskega leta, je šlo skozi našo solunsko cono 2656 vagonov blaga in živine. Od tega 1726 vagonov izvoza, 933 vagonov pa se je uvozilo v našo državo. Glavni predmeti izvoza so: rude (917 vagonov) in les (409 vagonov). Nadalje seno, žito itd.

Cona ima 2 skladišči in en silo za žito ter stajo za živino. V tekočem proračunu je predvidena vsota 860.000 Din za razširitev teh objektov in za tlakovanje pristana. Z razširitvijo teh objektov bo solunska svobodna cona pridobila novih možnosti za svoj razvoj, kar je velike važnosti za našo državo.

Velik optimizem MacDonalda

Posredovalna vloga Anglije — Izredno prisrčni odnošaji z Zdr. državami — Glasovi angleških listov

London, 23. aprila. AA. Snoči je govoril ministrski predsednik MacDonald po radiju o delu pomorske razorožitvene konference. MacDonald je v svojem govoru dejal, da so cele generacije narodov mislile, da se ubranijo vojne edinole z velikimi stroški za oboroževanja in vsaka generacija je sledila doslej tej veri. Vojna je sledila vojni. Ako ne bo človeštvo spremenilo svoje miselnosti v aktivno miroljubnost, je skoraj gotovo z jutrajšnjim solnčnim vzhodom začetek nove vojne.

Pred letom dni smo gledali odvratno in strahotno tekmovanje v gradnji in protigradnji vojnih ladij. Skušali smo izpremeniti to stanje.

V vrsti pomorskih držav lahko razločujemo visokomorske države, ki so Zedinjene države, Anglija in Japonska. Na drugi strani imamo evropsko skupino državo, kateri pripadajo Anglija, Francija in Italija. **Med obema skupinama tvori zvezo Anglija.** Pri teh pogajanjih, je nadaljeval MacDonald, je bilo več trenutkov, ko se je zdelo, da se bo tanki led, na katerem smo se drsali, udrl. Vkljub temu smo sedaj vsi podpisali obsežno pogodbo in le mali del so podpisale le Zedinjene države, Anglija in Japonska. Ostalo, ki vsebuje mnogo določb, je popolna pogodba med petimi državami.

»Jaz nisem razočaran. Morali smo enkrat začeti. Po mojih izkušnjah v zadnjih treh mesecih mora biti delo za mirovno gibanje podrobno in proučiti se morajo sredstva, da se rešijo te podrobnosti. Kar se je že storilo, služi v spodbudo javnemu mnenju, da se stori še več.

Londonska konferenca je velik mejnik, ki kaže za vedno, kako so se zbližali narodi in da verujejo v mir. Nič ni po mojem mnenju bolj odličnega, kakor dobra volja, ki je prevladovala. **Odnošaji med Zedinjenimi državami in Anglijo niso bili nikdar tako dobri, odkar so postale Zedinjene države neodvisne.**

Japonska delegacija je odšla domov s čuvstvom, da se je sestala s prijatelji, ki dajejo varnost japonski deželi. Francija in Italija, akoravno se nista toliko zbližali, da bi se sporazumeli, odhajata domov v čuvstvu, da pride med njima na kak način do sporazuma. Odnošaji med nami in drugimi državami so bili najprisrčnejši.

Na konferenci so bili zastopani naši dominjoni in Indija kot neodvisni narodi.

Vsi smo delali v polni harmoniji od začetka do konca konference.

London, 23. aprila. AA. Angleški listi obširno komentirajo izid konference »Times« pravijo, da je konferenca važna etapa na dolgi poti. Vrednost trojne pogodbe je toliko večja, ker ni ta pogodba ekskluzivnega značaja in pušča možnost drugim državam, da se ji priključijo. Glede na varnostno klavzulo naglaša list, da ni nevarnosti, da bi ta določba stopila kdaj v veljavo. Govora Brianda in Sirianija sta pokazala, da je ta nevarnost zelo zelo daleč.

»Daily Herald« meni, da je dosegla konferenca sicer uspeh, da pa ta ni zadosten. **Na tej konferenci so se obotavljali storiti za mir to, kar store ljudje drugače veliko lažje za vojno.** Konferenca in njena pogodba ne sme ostati samo cilj, temveč nova izhodna točka.

»Daily Telegraph« pravi, da je z odpravo ameriško-angleškega pomorskega tekmovanja nastalo prijateljstvo neprecenljivega pomena za svetovni mir, ki je bil s tem postavljen na novo in trajno podlago. Tehnični sporazumi med petimi državami so pripravili pot za nadaljni napredek, dočim so odkritosrčne in poštene izjave o italijansko-francoskem sporu prej izboljšale to stanje kot poslabšale, posebno ker je sedaj prerekanje končano.

Okrožnica o sv. Avguštinu

Vatikansko mesto, 23. apr. Z ozirom na slovesnosti ob priliki 1500-letnice smrti sv. Avguština je izdal papež encikliko, ki jo bo priobčil »Osservatore Romano«. Enciklika opozarja na najpomembnejše resnice nauka o Bogu, skrivnost sv. Trojice in učlovečitve in božjo Previdnost. Dokument zaključuje s pozivom na duhovščino in katoličane k molitvi, studiju in posnemanju svetnika, in z opozorilom na mednarodni evharistični kongres v Kartagini.

Pokop senjskega škofa

Bakar, 23. aprila. r. Popoldne ob 4 je prispela sem ladja s krsto pokojnega dr. Marušiča. Tu so jo izkrcali in prenesli na avtomobil, ki jo je prepeljal v Praputnik. V Praputniku je imel govor savski ban dr. Šilović, ki se je na ginljiv način poslovil od pokojnika, ter visoko povzdigoval njegove vrline. Pogrebni sprevod je vodil domači župnik. Pri cerkvi ga je vodil pa zagrebški nadškof dr. Bauer, ki se je v lepem govoru poslovil od pokojnika. Krsto so spustili v grob, ki si ga je dal pokojnik prirediti v cerkvi. Pogreb je bil ob 6 zvečer končan. Ves Praputnik je v črnih zastavah. (Pogreba se je udeležil tudi mariborski pom. škof dr. Tomažič, kar je včeraj pomotoma izostalo v poročilu. Op. ur.)

Seipel obdrži vodstvo stranke?

Dunaj, 23. aprila. n. Vodstvo krščanske socialne stranke je danes sklenilo po razpravi o odstopu bivšega zveznega kanclerja dr. Seipla kot načelnika stranke, da zaprosi dolgoletnega voditelja, naj svojo odločitev umakne in ostane še nadalje na čelu stranke. Kakor poroča neki krščanskosocialni list, je upanje, da bo dr. Seipel, ki ima sedaj v Elberfeldu predavanje o temi »Boj za demokracijo«, prošnji ugodil, da prihrani stranki ravno sedaj silno težavno volitev naslednika. Med krščanskimi socialci se opazuje več struj. Desno krilo je hotelo predlagati na mesto predsednika podkanclerja Vaugoina, čemur pa se upira sredina in levo krilo.

Schober obišče Prago in Budimpešto

Dunaj, 23. apr. n. »Neuigkeits-Weltblatt«, ki je vedno dobro informiran iz krščansko-socialnih virov, tudi danes napoveduje potovanje zveznega kanclerja dr. Schoberja v Budimpešto in Prago, o čemer sedaj sicer še ni bilo ničesar odrejenega in bi bilo potovanje samo formalnega pomena, ker so odnošaji Avstrije s sosednimi državami slej ko prej popolnoma neskaljeni. To dokazuje tudi dosedanji potek trgovinskih pogajanj z Madjarsko, ki se kljub najvažnejšim vprašanjem za obe državi razvijajo mirno in na prijateljski način.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma jasno in toplejše vreme. V južnih Alpah nekoliko bolj oblačno, v severnih Alpah pa bodo nastopili visoki oblaki.

Nove telefonske številke „Slovenca“

Uredništvo »Slovenca« ima odslej naslednje telefonske številke:

Dnevno uredništvo št. 2050 (tajništvo).

Nočno uredništvo od 20. ure naprej št. 2050, 2992 in 2996.

Uprava »Slovenca« do 18. ure št. 2992.

Italija in Vzhod

Tudi letos je fašistična stranka organizirala po vsej Italiji krušni dan »pro Oriente«. Društvo »Pro Oriente« skrbi za italijansko propagando v Bolgariji in pripravlja ugodna tla fašistični zunanji politiki. V Sofiji si je društvo postavilo že lastno palačo, v kateri se nahaja velika italijanska knjižnica. »Vsak italijanski dom,« piše rimski »Tevere«, »ki vstane na Vzhodu, je kešček italijanske domovine, je zastava, razvita v imenu civilizacije in sodelovanja narodov.«

Prvič so fašisti priredili krušni dan l. 1928. Stroški za organizacijo, vštevši izdatke za kruh, so znašali tedaj 2,856.000 lir, krušni dan pa je prinesel 3,750.000 lir. Prodajo kolačev, razglednic in propagandnih brošur organizirajo občine s sodelovanjem šolskih oblastev in fašja. Otroci hodijo od hiše do hiše in nabirajo denar. Na vsako občino pride določena količina kruhkov; če se kolački na krušni dan ne razprodajo, pošlje naslednjega dne občinski načelnik preostanke obrtnikom in trgovcem, ki jih seveda morajo vzeti. Po uspehu krušnega dne sodijo predstojniki delovanje občinskih načelnikov in učiteljev. Kaj čuda potem, ako so učitelji po Krasu agitirali za krušni dan, češ, da gredo prispevki za misijone!

Na večer krušnega dne so se pojavili po vsej deželi, predvsem na Krasu, letaki v slovenskem in italijanskem jeziku. Ljudstvo se poziva, naj ne trosi denarja za krušni dan, češ da ta denar »pojde v fašistične imperialistične namene.« V nekaterih krajih so bili letaki nalepljeni kar na sedežih fašistične stranke in celo na karabinerskih postajah. V Nabrežini sta bila aretirana dva delavca, ker so ju videli ovadnji čitati letake. Kasneje so jih karabinerji izpustili.

Na vsok način je treba priznati agilnost italijanske politike, ki se s sredstvi kulture, knjige in dobrodelnosti skuša usidrati na Balkanu.

Hrvatje na grobu kralja Petra

Belgrad, 23. aprila. k. Posebna deputacija hrvatskih kmetov je danes dopoldne odšla na grob kralja Petra Osvoboditelja. Med potjo se je deputacija ustavila na Avali, kjer je na grobu neznanega junaka položila vence. Krešimir Hajdić je ob tej priliki imel daljši govor. Na grobu kralja Petra sta govorila Hajdić in Čulić. V iskrenih besedah sta se poklonila pokojnemu velikemu kralju. Poveličevala sta njegove velike zasluge za osvoboditev hrvatskega naroda. Nato sta položila na grob lep venec.

Belgrad, 23. aprila. r. Popoldne ob 5 so bili sprejeti v avdijenco pri Nj. Vel. kralju Karel Kovačević, Andrija Berić, Toma Jalžabetić, Ilija Martinović, vodje poklonitvene deputacije bivših članov HSS.

Obnovitev zanimivega kazenskega procesa

Belgrad, 23. aprila. k. Pred belgrajskim sodiščem se je ponovno pričela razprava proti bivšemu šefu računovodstva v notranjem ministrstvu Simeonu Stepicu, ki je bil že pred dvema letoma pri istem sodišču obsojen na 20 let ječe radi raznih zlorab in poneverb. Kasacijsko sodišče pa je razsodbo razveljavilo. Danes se je vršila ponovna razprava.

Obenem je prišel z njim na zatožno klop Veleslav Karanović, bivši uradnik računovodstva istega ministrstva, ki je bil svoječasno prav tako obsojen na 6 let težke ječe. Razen tega je državni pravdnik razširil obtožbo za nekatera nova kazenska dejanja, 20 po številu, radi poneverb v znesku nad 6 milijonov dinarjev. Po prejšnjih dveh tožbah je Stepić odgovarjal radi poneverbe državnega denarja v znesku 1,645.000 Din. — Stepić se je na prvi razpravi zagovarjal z raznimi priznanicami in računi, ki jih je imel, da bi upravičil vse izdatke. Računski preglednik glavne kontrole pa je ugotovil, da se priznanice ne morejo smatrati kot pravilni dokumenti.

Po prvi razsodbi je posebni odposlanec finančnega ministrstva pregledal poslovanje v računovodstvu notranjega ministrstva. Pri tej priliki je ponovno ugotovil veliko število poneverb, radi katerih Stepić ni bil obtožen. Odposlanec je tozadevno obvestil pravdništvo, ki je tožbo razširilo radi poneverb, v znesku 6,299.000 dinarjev.

Istočasno je državni pravdnik zahteval, da se kot sokrivec kaznuje Karanović radi 200.000 Din, ki jih je prejel od Stepića, za kar ni nobenega kritja.

Na današnji razpravi se je Stepić zagovarjal z istim zagovorom kakor svoječasno. Izjavlja, da se ne čuti krivega, da se ne spominja, zakaj so se te ogromne vsote izdale, in se sklicuje na razne zaupne akte. Razprava bo trajala več dni.

Prebivalstvo Italije

Rim, 23. aprila. n. Oficielna italijanska statistika poroča, da je bilo 31. decembra 1929 v Italiji 42.36 milj. prebivalcev. Od teh jih je bilo 41.5 milj. doma, ostali pa v tujini.

Boj proti kobilicam

Kairo, 23. aprila. AA. Na intervencijo kralja Fuada je bil odposlan v sinajsko pokrajino bataljon egiptskih vojakov, ki bo ojačil armado v borbi proti kobilicam.

Težkoče pri ureditvi vzhodnih reparacij

Pariz, 23. aprila. n. V pogajanjih za ureditev vzhodnega reparacijskega vprašanja, ki se niso prekinila niti med velikonočnimi prazniki, je Loucheur napel vse sile, da se končno reši optantski spor med Madjarsko na eni ter Češkoslovaško in Romunijo na drugi strani. Sporazum je sedaj že tako blizu, da se je včeraj vršila celo nočna seja, da se pospešijo pogajanja.

Budimpešta, 23. aprila. n. Nasproti ugodnim pariškim vestem se govori v Budimpešti, da še vedno obstojajo med Češkoslovaško in Madjarsko diference glede besedila vzhodnih reparacijskih dogovorov. Češkoslovaške formulacije so za Madjarsko nesprejemljive, ker ne dovoljujejo brezpogojno ohranitve razsodišča. To stališče podpirata v načelu Italija in Anglija. Nepričakovano pa je včeraj tudi Romunija stavila nove zahteve, ki se tudi nanašajo na bodočo uporabo čl. 250. trianonske pogodbe. Te romunske zahteve, ki so bile madjarski delegaciji izročene v pismenem memorandu, bodo povzročile zavlačitev za več dni.

Ureditev reparacijske banke

Pariz, 23. aprila. n. »Matin« poroča, da je moral upravni svet baselske reparacijske banke na včerajšnji seji najprej odločati v načelu, ali se more banka končnoveljavno konstituirati, dasi še manjka za uveljavljenje Youngovega načrta ratifikacija Italije in Anglije. Italijani niso hoteli priznati potrebe konstituiranja, dokler se ne uredi vprašanje vzhodnih reparacij in dokler Italija in Anglija ne ratificirata Youngovega načrta. Končno so se sporazumeli na kompromis, da se konstituiranje izvrši, da pa dobi pravno moč šele potem, ko se bo v novi seji nadzorstvenega sveta vprašanje ponovno razpravljalo, in sicer po ratifikaciji Youngovega načrta po Angliji in Italiji. Ustanovna glavnica obstoja iz 200.000 delnic po 2500 švicarskih frankov nominale. Šestorica držav ustanoviteljic in ameriška banka dobijo po 16.000 delnic, ki se bodo v Angliji, Italiji, Franciji in Belgiji takoj ponudile občinstvu, na Japonskem in v Ameriki pa se bodo delnice izročile velebankom s prepovedjo nadaljnje prodaje. Ostanek se bo svobodno razpečal v Švici, na Švedskem in Holandskem ali v onih emisijskih bankah, ki bodo to predlagale.

Basel, 23. aprila. n. V upravnem svetu mednarodne reparacijske banke je podal danes Američan Fraser poročilo o emisiji delnic, ki se imajo al pari izdati osem dni po ratifikaciji Youngovega načrta. Kakor doznava Vaš dopisnik iz krogov upravnega sveta, obstoja že sedaj tako živahno zanimanje za te akcije, da se Angleži in Francozi bojijo, da bi njihova emisija pozneje lahko škodovala razpisu reparacijskega posojila. Dalje se je sklenilo, da se po ureditvi vzhodnih reparacij začno s Češkoslovaško in Madjarsko pogajanja o trustovem agrementu. Vprašanje podpisov se je uredilo tako, da je predsednik Mac Garrah upravičen sam podpisovati, dočim sta sicer potrebna dva podpisa. Namesto 130 uradnikov, ki so do sedaj delovali v Berlinu in Parizu za reparacijski odbor, bo odslej potrebno samo 65 uradnikov, tako da je pričakovati bistvenega znižanja dosedanjih stroškov, ki so doslej znašali 1 in pol milijona dolarjev. Za voditelje oddelkov so bili izvoljeni ravnatelj nemške drž. banke dr. Hülse, Italijan Pilotti, Belgijec Paul van Weland, dočim je četrto mesto prihranjeno za kakega Japonca.

Krvavi nemiri v Indiji

Angleška policija z orožjem vzdržuje red

Pariz, 23. aprila. AA. »Havas« poroča iz Kalkute, da so politični jetniki pričeli z gladovno stavko.

Pariz, 23. aprila. AA. »Havas« poroča iz Madrasa: Večje število Gandhijevih pristašev se je včeraj zbralo pred policijsko postajo, ki je sredi mesta. Manifestanti so začeli obmetavati stražnike s kamenjem. Policija je rabila orožje in streljala. **Osem oseb je bilo ranjenih.** Kasneje so se na raznih krajih mesta ponovili napadi na stražnike. Aretiranih je bilo 10 oseb.

London, 23. 4. u. Angleške čete so obkolile 30 uporniških indijskih nacionalistov, ki so oropali policijski arzenal v Cittagoungu, v Decci pa je radi istega dejanja bilo aretiranih pet oseb. Politični kaznjenci v Oliporu, med njimi tudi kalkutski župan, so začeli gladovno stavko, ker so jih hoteli prisiliti, da se morajo podvreči kazenilniškemu redu. Iz Simle se poroča, da hoče predsednik zakonodajnega zbora Patel odstopiti. Njegov brat, Gandijev pristaš, je bil obsojen na šest mesecev ječe radi kršitve solnega monopola.

London, 23. apr. n. Dogodki v Indiji postajajo vedno bolj krvavi. V boju med policijo in nacionalisti, ki so prejšnji teden napadli arzenal v Cittagoungu, je bilo ustreljenih 7 oseb. Danes so nacionalisti poskušali napasti policijsko postajo Fenny, 80 km od Cittagounga, da pridejo do orožja. Pri tem so ustrelili enega policista in tri druge osebe. V Pešavarju je bil ubit angleški vojak, ko je ob priliki aretacije prišlo do spopadov med množico in policijo. V okolici Kalkute se bojkot angleškega bombažnega blaga vedno bolj širi. Danes je 30 indijcev agitiralo na trgu v Hovri za bojkot angleškega blaga, pri čemer jih je policija aretirala. Množica pa je obkolila avtomobil, v katerem so jih hoteli prepeljati na policijsko stražnico, ter so metali na policijo kamenje. Policija je rabila gumijevke ter je morala priti pomoč, da se je ubranila množice. V Bombayu je bilo danes več Gandijevih pristašev obsojenih na 6 do 8 mesecev ječe radi kršitve solnega monopola.

Marinković - predsednik majskega zasedanja SDN

Ženeva, 23. aprila. n. Na majskem zasedanju Sveta Društva narodov v Ženevi ne bo predsedoval zastopnik Venezuele Zumeta, kakor bi se to imelo zgoditi po abecednem redu, temveč **jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković.** Zastopnik Venezuele Zumeta bo predsedoval meseca septembra, da se takrat omogoči južnoameriškemu članu kot predsedniku Sveta Društva narodov otvoritev 11. zasedanja Društva narodov.

Samostanska reforma v Avstriji

Dunaj, 23. aprila. n. Slovesno posvetitev novega opatovega koadjutorja dunajskih škotskih benediktincev dr. Peichla bo izvršil jutri dunajski škof dr. Kamprath. Na njegovo mesto pa ga je že včeraj ustoličil tudi na slovesen način papeški vizitator. »Neuigkeits-Weltblatt« izjavlja, da samostanska reforma v Avstriji, ki se je izkazala za potrebno, ne pomeni nič drugega, kakor da se vpostavijo prvotna redovna pravila. To je čisto notranja odredba, h katere priznanju se redovniki ne morejo prisiliti. Če bodo odklonili sprejem reforme, se bodo dotični redovniki porabili za župnijsko duhovniško službo. V tem smislu je razumeti tudi reformo avstrijskih benediktinskih samostanov.

Po strašnem požaru v kaznilnici

Newyork, 23. aprila. n. Preiskava o požaru v kaznilnici v Columbusu je dognala, da se je toliko kaznjencev smrtno ponesrečilo zato, ker se je zavlekla otvoritev celic, kar je zakrivil paznik Watkinson. Soodgovoren za katastrofo je tudi ravnatelj kaznilnice, ki je zapustil svoje mesto in izročil vodstvo 72 letnemu namestniku. Dalje, da niso bile izdane nobene instrukcije za slučaj požara in se nikdar ni priredil alarm za poskušnjo. Nobenih dokazov pa ni za to, da bi bil ogenj podtaknjen, kar se je prvotno domnevalo. Zgorelo je skupno 317 kaznjencev.

Zanimiva prošnja avstr. monarhistov

Dunaj, 23. aprila. n. Monarhisti so vložili na urad zveznega kancleria prošnjo, da bi v spomin 18. avgusta ob stoletnici rojstva cesarja Franca Jožefa dal kovati dvojni šiling s podobo cesarja ali pa da bi izdal jubilejne poštne znamke po vzorcu Nemčije, ki je tudi izdala, dasi republika, poštne znamke s podobo Friderika II. Sprožil se je tudi predlog, da bi se ob priliki proslave pesnika Walterja von der Vogelweide izdal obenem z Nemčijo kovan denar po 5 šilingov, ki naj bi pomenil tako rekoč začetek skupne valute. (V Nemčiji bi ta denar veljal tri marke.) Zdi se, da finančno ministrstvo iz valutarnih razlogov ni pristalo na ta predlog.

Smrt češkega diplomata

Berlin, 23. apr. n. Češkoslovaški generalni konzul v Berlinu dr. Jurij Lescher je danes umrl v starosti 52 let. Dr. Lescher se je izobrazil v avstrijski upravi, po prevratu je deloval v praškem zunanjem ministrstvu, potem pa v Belgradu in od leta 1928 v Berlinu.

Priprave za prekooceanski polet

London, 23. aprila. AA. Nocoj ali jutri bodo spravili iz hangarja v Cardingtonu zrakoplov R 100. Zrakoplov bo prihodnji mesec nastopil poizkusni polet preko Atlantskega oceana v Kanado. Zrakoplov bodo pritrdili na stolp za pristajališče, kar je pa odvisno od vremena. Na vsak način bo zapustil zrakoplov hangar pred soboto, da napravi prostor Zeppelinu, ki prispe v Cardington iz Friedrichshafena.

Vojaška pokopališča

Rim, 23. aprila. n. Ostanke 300.000 Italijanov in 200.000 Avstrijcev, ki so pokopani na 1840 vojaških pokopališčih iz svetovne vojne, hočejo zbrati sedaj v velikih reprezentativnih zbiralnih pokopališčih. Na visoki planoti pri Assiagu bodo zgradili 50 metrov visok spomenik, pri Schio pa hočejo zgraditi ossarium v obliki spomenika.

Visok proračun belgrajske občine

Belgrad, 23. aprila. k. Belgrajska občina je sestavila letni proračun. Izdatki znašajo 372,201.764 Din. Izdatki so razdeljeni takole: **Osebni izdatki** za predsedništvo 1,028.000 Din, redni stvarni izdatki 2,050.000 Din. — **Splošni oddelek:** Osebni izdatki 3,621.445 Din, redni stvarni izdatki 350.000 Din. — **Oddelek za socialno in zdravstveno skrbstvo:** Osebni izdatki 6,081.212 Din, redni stvarni 12,427.000 dinarjev, izredni 12,138.400 Din. — **Sodni oddelek:** Osebni izdatki 1,561.750 Din. — **Gospodarsko finančni oddelek:** Osebni 9,332.341 dinarjev, redni stvarni 19,521.720 Din, izredni 2,700.000 Din. — **Tehnično ravnateljstvo:** Osebni 13,676.325 Din, redni stvarni 32,879.200 dinarjev, izredni 12,480.000 Din. — **Tramvajsko in električno ravnateljstvo:** Osebni izdatki 55,214.000 Din, redni stvarni 44,165.000 Din, izredni 19,860.000 Din. — **Razni osebni izdatki** 10,984.000 Din. — **Občinske obveznosti** 95,471.000 Din, izdatki po posebnem zakonu 15,359.000 Din, nepreskrbljeni izdatki 1 milijon 300.000 Din. — **Dohodki redni** 318,017.745 Din, izredni 54,301.000 Din, skupaj 372 milijonov 318.753 Din. Občinski proračun je aktiven za 116.999 Din. Največji del dohodkov prinašajo takse in doklade.

Sorešemi pri g. banu

Ljubljana, 23. aprila. AA. V petek 25. aprila odpadejo običajni sprejemi strank pri banu dravske banovine g. inž. Dušanu Sernecu.

Vesti iz države

Belgrad, 23. aprila. r. Prometni minister Radivojević je podpisal pravilnik o polaganju izpitov za uradnike II. kategorije elektrotehnikov in elektrostrojnikov.

Zagreb, 23. aprila. r. Prof. na agronomski gospodarski fakulteti v Zagrebu Albert Ogrizek je prejel iz Berlina poziv, da bi sprejel mesto na tamošnji poljedelski šoli in da bi sodeloval z znanim zootehnikom dr. Kronacherjem. Povabilu se je Ogrizek odzval in bo te dni odpotoval v Berlin. V začetku maja bo imel nastopno predavanje. Zagreb zgubi z njegovim odhodom odlično silo za fakulteto in za zadrugarstvo.

Zagreb, 23. aprila. r. Soproga ravnatelja tvornice tanina pri Sisku Jelka Fritz je v Mariboru pozabila v toaleti dunajskega brzovlaka dva briljanta v vrednosti 15.000 dinarjev. Ko je opazila da nima prstanov, se je vrnila pogledat, toda teh ni bilo več.

Zagreb, 23. aprila. r. V začetku maja se bo pričelo graditi novo župnišče v Zagrebu. Obenem se bo razširila tudi župna cerkev. Stroški so proračunani na 1,600.000 dinarjev.

Šibenik, 23. aprila. r. Župan Dulčić je odstopil. Na njegovo mesto je imenovan dr. Smolčić.

Cetinje, 23. aprila. AA. Na Cetinje je prispel osebni zdravnik Nj. Vel. kralja Velike Britanije Dawson of Penn. Pri prihodu na Cetinje je pozdravil odličnega gosta ban zetske banovine general Smiljanić. Dawson of Penn je napravil izlet po zetski banovini.

Seja mariborskega občinskega sveta

Maribor, 23. aprila.

Ob napovedani uri je župan dr. Juvan otvoril sejo. Poročal je, da je dobila občina od banske uprave naročilo za tlakovanje prelaznega kroga trojanske ceste. V tej zadevi je odgovoril banski upravi v tem smislu, da se nahaja mestna občina v težavnem finančnem položaju ter da v smislu zakona tudi ni dolžna tega storiti, pač pa se bo napravil načrt za tlakovanje celega mesta ter se bo tlakovanje izvršilo postopoma vsako leto. Omenjam, da se je v to svrho tudi prosilo za posojilo za tlakovanje in sicer iz kalderminskega fonda, čemur se ni ugodilo.

Poroča glede zadeve izplačila učiteljske stanarine. Glede tega je bil že v Belgradu, kjer se mu je reklo, da se bo dolžnost plačevanja bržkone odložila za dve leti. Toda kakor izgleda, se bodo morale stanarine že s 1. majem izplačati. Krajevni šolski odbor je na svoji seji sklenil, da se izplača stanarina tistim učiteljem, ki jim brezpogojno gre stanarina in ki jih je v Mariboru 48 do 50. V smislu podbanove izjave bo treba, ako ne pridejo od banske uprave navodila v drugem smislu, stanarino najbrž s 1. majem izplačati. Šolski upravitelji pa bodo dobili naturalna stanovanja od mestne občine.

Za slovesen sprejem češkoslovaških strojevodij, ki pridejo 2. maja v Maribor, se dovoli 1500 Din podpore.

V upravni odbor Mestne hranilnice se izvolijo Osvatič, Grčar, Jan, dr. Jerovšek, Stabej, kot namestniki Žebot, Petejan, Favaj, Pivec, Pušenjak, Golež.

Nadalje poroča, da je prišlo s tvrdko »Drava« do poravnave pri sodišču v tem smislu, da dovoli omenjena tvrdka mestnemu električnemu podjetju postavitev drogov na njenem zemljišču pod pogojem, da se priključitev izvrši takoj in da se izplača za priključitev 10.000 Din do uporabe 50 KS. Za vsako nadaljno KS 500 Din.

Občinski svetnik dr. Veble poroča, da sta se Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev in zadruga »Dom« pritožili radi stavbnega dovoljenja glede prizidka hiše na Rotovškem trgu št. 4 in sicer radi točke 1, 3. ki jih vključuje omenjeno stavbno dovoljenje, v katerem se določa odstop enega dela parcele 99 v svrho regulacije Rotovškega trga. Sklene se, da se pritožbi ugodi v toliko, da se ne zahteva odstop dela omenjene parcele brezplačno, ampak, da ostane omenjeni del še nadalje last prizadetih. Glede ostalih spornih vprašanj se bodo vršila pogajanja.

Občinski svetnik Pušenjak poroča, za finančni odsek. Za kopališče na Felberjevem otoku se izvoli posebni odsek. Vanj pridejo dr. Juvan, podžupan dr. Lipold, dr. Veble, Robavs, Kejžar, Grčar, Tavčar, ter zastopniki mestnega gradbenega urada, mestnega knjigovodstva, mestnega električnega podjetja, ter olepševalnega društva. Omenjeni kopališki odbor bi imel sklepati glede otvoritve kopališča, oddaje restavracije na Felberjevem otoku in drugih tekočih zadevah. Na otok se bo napeljal telefon za 20.000 Din, dalje se bo uredila cesta na račun kredita, ki je tozadevno že dovoljen.

Nato se je vršila tajna seja, v kateri se je razpravljalo o odločbi banske uprave radi parcele Ob tričetrt na 7 se je tajna seja zaključila.

Delovna šola

Predavanje in razprava na zborovanju Slomškove družbe

Ljubljana, 23. aprila.

Slomškova družba je društvo, v katerem se zbirajo naši krščanski učitelji, pedagogi, starši in vsi, ki jim je pri srcu vzgoja mladine. Družba ima torej izključno vzgojen značaj. Zato je bilo umestno, da je družba povabila svoje člane, naj prouče problem nove delovne šole in izrazijo svoja mnenja o njej na zborovanju Slomškove družbe o velikonočnih počitnicah. To zborovanje se je vršilo danes dopoldne v beli dvorani Uniona. Učiteljstvo in drugi, ki se zanimajo za vzgojo mladine, so prostorno dvorano popolnoma napolnili in so vsi z veliko pozornostjo sledili problemom, ki so se obravnavali.

Zborovanje je vodil predsednik Slomškove družbe, šolski nadzornik g. Štrukelj, ki je ob pričetku zborovanja toplo pozdravil vse prisotne, tako učitelje, zastopnike duhovščine, profesorje, zlasti pa šolske sestre, ki so se prvič udeležile učiteljskega zborovanja.

Gdčna Ana Hitzl,

učiteljica na šišenski šoli, je zatem predavala o utisih svojega potovanja po Nemčiji, kjer si je ogledala razne šole in prisostvovala pouku. Nemška šola je sedaj na zanimivi stopnji razvoja. V vseh mestih, ki jih je predavateljica obiskala, tako v Monakovem, Nürnbergu, Hamburgu, Berlinu in v drugih krajih, je za šolski pouk uveden princip »delovne« šole. Ta »delovna« šola stremi za tem, da pritegne otroka k aktivnemu delu v šoli, da napravi iz šolske predavalnice delavnico in kraj igranja ter da si otrok svoje znanje sam pridela in pribori in da pride sam do potrebne učenosti, učitelj pa mu daje le navodila. V delovni šoli naj si otrok igraje pridobi vse, kar je potrebno, da zna v življenju.

Utisi gdčne predavateljice so bili po večini od te delovne šole v Nemčiji zelo ugodni. Za otroke je v teh delovnih šolah preskrbljeno vsestransko in so jim na razpolago bogati učni pripomočki in druge udobnosti. Otroci se hitro uče in v splošnem hitro obvladajo predpisano tvarino. Le v Berlinu delajo s temi delovnimi šolami preveč poizkusov. Predavateljica je končno omenjala, da njen referat še ni zaključen in da ga bo ob priliki zaključila.

Zborovanju je prisostvoval tudi član glavnega prosvetnega sveta prof. dr. Capuder, prosvetni in spektor dr. Kotnik pa se je opravičil.

Predsednik g. Štrukelj je nato omenjal osnutek novega učnega načrta, ki je že izdelan. Ta učni načrt določa, da bi otroci v ljudski šoli pisali najprej na tablice, nato s svinčnikom in pozneje šele s peresom. Dalje bi novi učni načrt uvedel v šolo zopet stvari, ki so jih naše šole že opustile, tako zvezke s pikčasto razdelitvijo in drugo.

Šolski nadzornik g. Vider je izrazil željo dr. Capudra, da bi se o uvedbi tablic in drugih stvari v šolo najprej razpravljalo, nato pa glasovalo, da bi bilo razvidno, kaj misli o tem učiteljstvo.

O uvedbi tablice se je razvila živahna debata. Starejši vzgojitelji, tako gg. Slapšak, Iglič in Kržišnik so bili odločno za uvedbo tablice, naglašali so njene prednosti pred zvezkom. Na tablico se otrok hitreje nauči pisati in lepše. Tablica je ekonomičnejša in cenejša od zvezka. Proti tablici je bil predvsem g. Peterlin. Ta je navedel tehten vzrok: tablica ni higijenična. Otrok se navadi pljuvati in s slino brisati. To ni ne lepo in ne higijenično. Tudi naj bo šola sodobna. Večina učiteljstva je očividno nerazpoložena proti tablici in tudi pri glasovanju so zborovalci z veliko večino odklonili tablico. Pravilna pa je bila opazka predsednika g. Struklja, da hoče učiteljstvo v formi pouka prostost in da naj se samo po potrebi odloča ali za zvezek ali za tablico. Glede lepe pisave pa je že skušnja, da jo učitelj doseže pri učencih v vsakem slučaju, če je sam krasnopisec.

Važnejša kot o tablici je bila razprava o delovni šoli. G. Humer je v tej debati določil okoliščine, na katere se mora ozirati vsaka šola in tudi delovna šola. Oblika pouka je odvisna od duševnosti otrok, od krajevnih razmer — povsem drugačen mora biti pouk na deželski šoli, kakor pa v industrijskem kraju — dalje od mentalnosti učitelja in končno tudi od tega, s kakimi učnimi sredstvi in pripomočki razpolaga učitelj.

Temeljit in dobro proučen koreferat je podala v debati gospa Kristina Hafnerjeva. Očrtala je dve strani delovne šole: ugodno in neugodno. Delovna šola predvsem odpravlja pasivnost otrok, tvarina gre otroku prej v glavo in tam ostane, ker je pri njej sam sodeloval. Nasprotno pa je res, da otrok v delovni šoli nikoli ne doume jedra snovi tako, kakor v navadni šoli, ker je poudarek pouka delovne šole prenešen z vsebinske na formalno stran. Delovna šola je obrnila razmerje v pouku. Dosedaj je učitelj učil, doma pa so starši šolsko znanje le utrjevali. Pri delovni šoli je to obratno. Otroci se morajo učiti doma, pri tem jih morajo starši po ure dolgo pripravljati za pouk, otroci morajo priti pripravljeni v šolo, učitelj pa jim le utrjuje doma pridobljeno šolo.

Idejno razmerje krščanskega učiteljstva in Slomškove družbe do delovne šole sta postavila gg. Pečjak in Vider. Prvi je poudarjal, da je šola v prvi vrsti namenjena vzgoji, v drugi šele pouku. Najvažnejše, kar šola otroku mora dati, je avtodisciplina. Ta je, ki jo človek v življenju najbolj in predvsem potrebuje. Samega sebe premagovati mora znati človek. Ni vseeno, v kakem svetovnem nazoru vzgaja delovna šola. Ta svetovni nazor mora biti krščanski. Obžaloval je, da Mohorjeva družba še ni izdala nobene knjige o modernih vzgojnih in šolskih problemih. Taka knjiga, ki bi šla med množice, bi bila nujno potrebna.

G. Vider je naglašal, da delovna šola zanemarja vzgojo. Ona ruši spoštovanje pred avtoriteto. Tudi nemški strokovnjaki, ki so jo najprej priporočali, jo sedaj odklanjajo. Delovna šola je absurd. Starši tožijo, da postajajo otroci predrzni, domišljavi in se ne dajo nič več poučiti. Kar pa je delovna šola prinesla dobrega in kar predvsem poudarja, to je »naravni pouk« in »koncentracijo« pri njem, ni v bistvu nič novega, efekt je le zunanji in ime je novo. Koncentracija pouka je tako stara, kakor je stara pedagogika. **Najbolj senčna stran delovne šole pa je, da ni vzgajalna šola.**

Banski šolski nadzornik g. Fortunat Lužar je najprej govoril o splošnih pogojih, ki določajo povsod obliko šole. Šola ni sama sebi namen, gospodarske, politične, prosvetne razmere jo uravnavajo, vplivajo nanjo. Šola je sredstvo naroda. Nato je poročal o novem šolskem načrtu ,ki določa tudi delovno šolo. Delovna šola po novem načrtu zahteva aktivno udeležbo učenca, zaposlitev njegovega intelekta, rok in vsega telesa pri pouku in hoče ustreči prirojenemu nagonu delavnosti. Redakcija pravilnika novega šolskega načrta bo zaključena 1. maja 1930. Pouk bo določen od 7. do 14. leta. Glavno, kar pa mora držati in s čimer je zaključil g. Lužar svoja izvajanja, je: »Šolske discipline pa ne damo iz rok!«

Predsednik g. Štrukelj je v zaključnih besedah omenjal, da se je tudi Sv. Oče v eni svojih enciklik dotaknil vprašanja šolske reforme. Člani Slomškove družbe, ki morajo izvrševati verske dolžnosti, se morajo tudi ravnati po navodilih vrhovnega cerkvenega glavarja.

Ni res, da je vse staro zanič. Delovna šola v bistvu ni nova, način njenega pouka se je vedno uporabljal, čeprav v primernejši obliki. Prostost v delovni šoli pa gre mnogo predaleč. Tudi delovna šola se vrača v meje zmernosti. Bruckner, eden ideologov delovne šole, ki je sedem let vodil delovno šolo, je napisal knjigo »Wiederentdeckung der Grenze«, v kateri se metodam delovne šole odreka. V šoli mora imeti učitelj avtoriteto. V šolski sobi naj visi križ, to je prvi pogoj. — Končno je poročal predsednik še, da določa novi šolski načrt 30 ur tedensko pouka za učitelja, zato pa bo učitelj dobival posebno nagrado. Sporočil je, da so hrvatski katoliški učitelji povabili slovenske tovariše na evharistični kongres v Zagreb. V Zagrebu se bodo tudi razgovorili o važnih vprašanjih. Slovenske katoliške učiteljice pa so povabljene v Berlin.

Končno se je zahvalil vsem prisotnim za krasno udeležbo in živahno zanimanje za aktualne probleme, posebej pa še prof. dr. Capudru, prof. dr. Arnejcu, prof. dr. Gogali, prof. dr. Pečjaku in pa šolskim sestram, ki jih je povabil, naj bi o priliki tudi one kaj poročale o samostanskih šolah.

Zborovanje je bilo ves čas na višku, debata se je odlikovala po globokem poznavanju snovi, s katero so razpolagali debaterji. Na včerajšnjem zborovanju je slovensko katoliško učiteljstvo zavzelo do moderne delovne šole in do šolske reforme tako stališče, kakor ga katoliško učiteljstvo more in mora zavzeti.

I. Š.:

Zeleni Jurij v Beli Krajini

Popoldan pred sv. Jurijem »vodijo« še dandanes po nekaterih župnijah in vaseh v Beli Krajini »zelenega Jurija« to je dečka, vsega ovitega v zelenje, posebno v bukove veje. Vodita ga navadno dva dečka, včasih pa tudi po več, od hiše do hiše, pa tudi od vasi do vasi, in popevata jurijevsko pesem, ki je v bistvu večinoma povsod enaka, ki se pa v nekaterih izrazih in dodatkih vendarle razlikuje v posameznih župnijah. Naj priobčim tu jurijevsko pesem iz črnomaljske okolice ki sem jo zapisal že pred več leti in mislil objaviti v nameravanem III. zvezku »Bisernic«, ki pa zaradi splošne draginje ni izšel. Glasila se je takrat:

Prošel je, prošel
Pisani vuzem,
Došel je, došel
Zeleni Jurij
Izza loga zelenoga,
Izza loga drvenoga,
Po zelenem putu,
Po zelenem grutu,
Do kolenca blatica,
Do jermenca vodica.
Dajte mu, dajte,
Kaj premarajte!
Dajte mu jajac,
Da ga ne bu zajac!
Dajte mu masti,
Da bo Bogu v časti.

Srebrni denar izpred Kristusovega rojstva

Na posestvu Miće Sekulica v Ribniku blizu Gospića v Liki so kmetje razstreljevali kamenje za apnenico. Ob tej priliki, ko se je razletela mina, so našli delavci med dvema navpičnima skalama celo, precej široko, bronasto posodo, ki je bila pokrita z apnenasto ploščo. Ko so posodo dvignili, je takoj razpadla, a iz nje so se vsuli srebrni denarji in srebrn nakit.

Vsa vas se je takoj zbrala in vsakdo si je nekaj odnesel za spomin, dokler se ni posestniku vendar posrečilo rešiti ostanke v hišo. Vse to je prevzel kasneje narodni muzej v Zagrebu. Posrečilo se je zbrati še precej ostalih denarjev, velika večina je pa vendar raznešena vsepovsod, mogoče že preko mej naše države.

Predmeti so služili večinoma kot nakit. Tu so srebrne igle, okrašene z jantarjem, gumbi iz jantarja, obloženi s srebrom prstani, mali kipi, napravljeni iz srebrne pločevine itd. Prstani bi mogli biti rimskega izvora, a denar je ves rimski, večinoma iz zadnjega stoletja pred Kristusom. Najbolje so ohranjeni denarji cesarja Avgusta in pa srebrniki, ki jih je dal kovati M. Antonij, član drugega triumvirata, v čast svojih legij. Leto, kdaj je bil zakopan ta zaklad, ni mogoče natančno določiti, vendar je gotovo, po dosedanjih rezultatih sodeč, za časa vladanja cesarja Augusta in to še pred Kristusovim rojstvom.

Za numizmatiko je ta najdba Augustovih denarjev ravnotako velike važnosti, kakor numizmatično odkritje pred par leti v Gračacu v Liki.

Srebrni denar rimskega cesarja Avgusta, najden v Ribniku pri Gospiču v Liki.

Kraj, kjer so našli rimski denar.

Ali je nemščina na naših srednjih šolah potrebna?

V.

Pred leti se je po dnevnem časopisju mnogo razpravljalo o vzrokih slabih učnih uspehov na srednjih šolah. Mnenja so izvenela v ugotovitvi, da je % kmetskega dijaštva, ki je večinoma vedno najboljše mnogo prenizek. Misel moje malenkosti pa je bila tedaj in je še danes ta-le: Rod, ki je sedaj stopil v življenje, je rod iz dni grozot in strahot: vojne. Ne velike ljubezni matere, ne modrega kaznovanja očeta ni bil deležen. Divjejše od vojne furije same je rastel v življenje, mnogo prezgodaj spoznavši zakulisne tajne, nered in revščino človeka. — Zato je ta rod čisto samosvoja tvorba, drugačen kot prejšnji in drugačen kot ta, ki sedaj začenja kritično presojati pereča življenjska vprašanja. — Tega človeka težko pridobite za skupen organiziran nastop, za dosego skupnega smotra, zakaj spočetka je razbit sam v sebi in se je predal vetrom: Naj gre, kamor hoče!

Stvarno vsakdanje življenje seve narekuje poedincem kot nam vsem skupaj: Delo, delo, delo! Naj je svet še bolj lahkomišljen, naj je še tako pozabil, da je bila teža in navidezno prokletstvo dela posvečena že v raju in kasneje po Gospodu našem, po križanem Trpljenju, — še v hujšo dušno in telesno bedo bo zapadel, ako se ne bo vzdramil sam v sebi, globoko spoznavši, da je le delo rešitev posameznika in celokupne človeške družbe. Seve pa je treba to načelo priznati, nele tudi, ne samo predvsem, marveč edino v vsakdanjem realnem življenju. Ako n. pr. TPD že leta in leta deli svojim delničarjem za naše gospodarske razmere naravnost ogromne dividende, v hipu nekoliko slabše konjunkture pa pusti stradati tisoče rudarjev, ki so z nadvrednostjo svojega dela ustvarili družbi velikansko premoženje, potem moramo reči, da je načelo dela pogaženo v blato, a Mamon postavljen na kraljevski prestol. Ako mi drugo podjetje za tri tedne odpusti 134 delavcev, je isto: delo se pogazi v nič, da ne utrpi škode krivični sebični profit!

Če pa je tako, nastane vprašanje: Ali naj se danes sploh še učimo kakšne stvari s pridom in intenzivno? — So, ki obvladajo jezike, pa so obsojeni v životarjenje, če že ne naravnost v stradanje, dočim parvenu dobro živi in sijajno shaja. — Ali ni v javnem političnem delovanju isto? Ne, kaj in koliko znaš in koliko delaš, marveč: Kako se znaš prilizniti izvestni okolici, to je merodajno za tvoje dobro ali slabo karijero.

Ker je to krivica, ki ne sme vladati nad pravico in ker verjem v zmago Pravega, Dobrega in Lepega v celokupnem stvarnem življenju, mi kljub označenim žalostnim dejstvom pogum ni in ne bo upadel. Zato pravim, da moramo biti pristaši dela, truda in znoja in žilavega vseobčega in specijalnega delovanja.

Kakor ribi voda, tako je Slovencem potrebno znanje tujih jezikov, predvsem tistih, ki jih govore sosedje. Zakaj Slovenci smo obsojeni v to, da si moramo v vseh jezikih sveta služiti svoj kruh. Znanje nemščine nam je potrebno še prav posebno. To čutimo danes že v vseh praktičnih poklicih. Tako se n. pr. danes prav dobro in tudi z Din 3000 mesečno plačajo prvovrstne stenotipistinje, ki obvladajo nemščino in nemško stenografijo. Žalibog je takih premalo. Le starejše so, ki so pa zaposlene ali pa na starejša leta nočejo v Zagreb ali Belgrad. Iz privatnega proučavanja delovnih trgov pri nas in drugod mi je n. pr. znano, da se v Gradcu in na Dunaju uče dekleta v številnih tečajih srbohrvaščine in srbohrvaške stenografije s kar največjim pridom. Slovenci pa naj bi se ne učili nemščine? Koliko delavcev je v Nemčiji, koliko jih gre tja vsako leto, koliko dušnih pastirjev je potrebno! Inženjerski naraščaj in drugi poklici se bodo morali hočeš nočeš učiti pri Nemcih. Ali ni dr. Eckener s poletom Zeppelina okrog sveta pridobil Nemcem na ugledu več, kakor so izgubili na svojem renomeju v svetovni vojni?! — Da ne pozabimo n. pr. delavskega strokovnega gibanja! In če hočemo dobiti pravi pojem dobre, učinkovite izseljenške politike, kje se je bomo učili, ako ne od Italijanov in od Nemcev?!

Vsepovsod nam je nemščina zelo in nujno potrebna. Zato spada v srednje šole, zakaj: Non sholae, sad vitae discimus! Ne za šolo, marveč za življenje se učimo. Naj novi rod ne zamudi, kar je moralo iti mimo nas! Finžgar pravi v »Naši krvi«, da ima naš narod hudiča v sebi. Poživimo torej svojega naroda energijo, žilavost, usmotrimo jo, zgrabimo življenje za glavo, ne lovimo ga za rep, in ni se nam treba bati bodočih dni! Seveda pa moramo priznati delu slavo, čast in oblast: Da bodo tisti, ki kaj znajo, tudi kaj veljali! Danes je žalibog narobe.

Fran Žužek.

Radioemanacijsko termalno kopališče
DOLENJSKE TOPLICE
(Toplice pri Novem mestu)
so edino in trajno sigurno zdravilno sredstvo pri rheumatizmu, neuralgijah, ženskih boleznih itd. — Kopališčne naprave so vseskozi neposredno na izvirkih. — Sezona od 1. maja do 30. septembra. — Železniška postaja Straža-Toplice, dolenjska železnica. — Zahtevajte prospekte. — Cene znižane, posebno v pred- in po sezoni.

Prebavljaj dobro, da ostaneš zdrav.
vživaj
Bullrich-ovo Sol
Idealno sredstvo proti vsem motnjam prebave, želodčnim bolečinam, zgagi i t.d.
100 let v uporabi in nenadkriljivo!
Dobiva se v vseh lekarnah.
A.W. i. C.W. Bullrich Berlin W. 57

Rodbinska žaloigra

Izpred mariborskega stola petorice.

Maribor, 23. aprila.

Danes se je vršila v razpravni dvorani 53 obravnava proti 70 letnemu posestniku Janezu Altu iz Janževega vrha pri Sv. Urbanu pri Ptuju, ki se obtožuje, da je dne 15. decembra 1929 po preudarku ter na okruten način usmrtil svojo ženo Elizabeto Alt in sicer na ta način, da jo je večkrat udaril s krampom po glavi ter ji razbil lobanjo. Smrt je nastopila radi trpnjenja možganov. Janez Alt je bil s pokojno Elizabeto drugič poročen; prva žena je bila 1921 padla s hleva na cementna tla ter obležala mrtva na tleh. Januarja meseca 1929 se je obtoženec poročil s 43 letno Elizabeto Kos. Njuno rodbinsko življenje ni bilo srečno in zgledno. Priče izpovedujejo, da sta živela v prepiru in da je obtoženec svojo ženo večkrat pretepal.

Obtožnica pripoveduje, da je šel obtoženec dne 15. decembra 1929 ob šestih zjutraj k maši k Sv. Urbanu. Ko se je čil vrnil domov, si je obtoženec skuhal kavo ter ga je sosedov sin, ki je slučajno šel mimo njegove hiše, videl pri tem poslu. Čez nekaj časa pa je pritekel obtoženec k sosedom in klical: »Hitite, hitite; ženo mi je nekdo ubil.« V sobi je ležala pokojnica mrtva in strahotno zdelana ter obtolčena. Orožniki so radi suma umora aretirali obtoženca ter ga pripeljali v mariborske sodne zapore.

Pred sodniki

je danes obtoženec vsako krivdo tajil; posamezne priče so vedele sicer izpovedati glede razmerja, ki je vladalo med možem in ženo, glede samega umora pa niso vedele ničesar povedati. Razpravo je vodil sodnik okrožnega sodišča Zemljič, sodniki okrožnega sodišča Guzelj, Posega, dr. Lešnik in dr Kolšek prisedniki. Obtožbo je zastopal drž. pravdnik dr. Zorjan, zagovornik dr. Štor. Obtoženec je bil obsojen na **12 let težke ječe**. Zagovornik je proti razsodbi prijavil revizijo.

Požari

Murska Sobota, 22. aprila.

Današnja noč je bila v Filovcih žalostna in polna groze. Okrog pol tretje zjutraj se je nenadoma zaslišal po vasi krik. Ljudje so preplašeno pritekli iz hiš. Po vzroku kričanja ni bilo treba povpraševati, kajti vas je bila razsvetljena od rdečega plamena in kvišku so letele iskre. Vsak je pograbil vrč ali škaf in je hitel na mesto požara. Gorela je hiša vdove Ane Berdenove. Še preden so začeli gasiti, je plamen objel tudi hišo soseda Štefana Horvata. Kmalu je pet brizgaln pršilo vodo v plamen, toda brez uspeha. Zgorelo je vse, samo živino so rešili. Od vdovine hiše so ostale stene, ker so zidane, pri Horvatu pa je zgorelo vse do tal. Požar je bil grozen in se je samo izredno požrtvovalnemu gašenju zahvaliti, da plamen ni upepelil več hiš.

Kako je požar nastal, ni znano. Domneva se, da je bil podtaknjen iz maščevalnosti. Berdenova vdova je že prej imela neke nepoznane nasprotnike, ki so ji nagajali s tem, da so ji ponoči svinje izpuščali iz hlevov. Ker je zadnji čas hleve zaklepala, tako da niso prišli na svoj račun, so se hoteli ti neprijatelji morda na ta grdi in grozni način maščevati.

Sladkagora, 22. aprila.

Bili smo ravno na pokopališču ob 8 zjutraj pri pogrebu Marijine družbenice, kar zagledamo nam nasproti hišo našega uglednega cerkvenega ključarja v plamenu. Ogenj je zanetil domači otrok. Domači so bili na polju. Pritekli so reševat, kar bi se rešiti dalo. Gospodar se je pri tem tako opekel, da so ga morali takoj odpeljati v bolnišnico. S silo so obvarovali kozolec in hlev goveje živine, medtem ko je hlev za svinje in hiša do tal pogorela.

Če bi bila blizu voda, bi se bilo dalo še marsikaj rešiti. Eno leto in pol že snujemo tu vodovod, a ne moremo dobiti v roke načrte, da bi enkrat tudi res začeli z delom za vodovod.

Smrtna nesreča gospodarja

Metlika, 21. aprila.

V soboto zvečer je šel posestnik Jožef Režek iz Krašnega vrha pri Radovici v svojo lozo. Šel je tja malo na ogled, ker je opazil, da mu nekdo odnaša drva. Po nepazljivosti je zabredel na neko pečino, odkoder je strmoglavil 15 m globoko in je obležal mrtev.

Pokojni je bil globoko veren, plemenit mož, vzoren gospodar, zgleden živinorejec, čigar moderni hlev je znan marsikateremu gospodarju. Bil je napreden vinogradnik, h kateremu je marsikdo rad stopil na pomenek in na čašo vina, pri katerem se je tudi marsikaj naučil. Star je bil 56 let.

Bog daj pokoj njegovi duši!

Splašen konj

Borovnica, 22. aprila.

V ponedeljek se je pripetila huda nesreča, ki bi gotovo zahtevala več žrtev, ko bi se to dogodilo v času, ko so ceste polne ljudi. Posestniku Francu Suhadolniku iz Borovnice se je splašil konj. Posestnikova dekla je hotela proti večeru vpreči konja v voz zapravljivček, da bi z njim svinjo odpeljala v obrejitev. Pa svinja je pri tem zakrulila, spočiti konj je poskočil in deloma privezan k vozu, je voz potegnil in zdirjal z njim vred. Pri tem je sunek voza podrl deklo na tla, da je šel voz čeznjo. Radi padca je zadobila težke notranje poškodbe, da so jo danes odpeljali v bolnišnico. Splašeni konj pa je dirjal z vozičkom po glavni vaški cesti, da ga sploh ni bilo moči ustaviti. Tik pod velikim železniškim viaduktom je radi nasutega kamenja odtrgal oje s sprednjima kolesoma od voza in z njima oddirjal dalje, dokler se končno ni ustavil na neki njivi. Tu so ga prijeli. Zelo poškodovan je voz, dočim se je konj obtolkel po nogah.

Koledar

Četrtek, 24. aprila: Jurij, mučenec; Fidelis S., mučenec.

Novi grobovi

✝ **V ljubljanski bolnišnici** je nenadoma umrl učitelj **Škerbic** Miroslav. Služboval je na meščanski šoli v Vojniku. Za velikonočne praznike je prišel v Ljubljano na obisk k staršem, tu je nenadoma zbolel. Bil na to prepeljan v bolnico in tam umrl. Pogreb pokojnika bo v četrtek ob 4 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice v Ljubljani. Vabimo učiteljstvo, da se udeleži pogreba. Smrt mladega učitelja in dobrega sina je toliko bolj tragična, ker je bil rajni svojim staršem edina opora v njihovem zelo težkem položaju. Družinski oče, ki je brez službe na stara leta, je imel v sinu za se in svojce ljubečo pomoč. In ta mu je sedaj odvzeta.

✝ **Milan Schiffrer**, upravitelj šole na Vrhniki, je umrl včeraj v ljubljanski bolnišnici. Pogreb bo v petek ob 3 popoldne.

✝ **V Rimskih toplicah** je umrla ugledna posestnica ga. Apolonija Z u p a n v častitljivi starosti 86 let. Pogreb bo danes ob 10 dopoldne.

✝ **V Laški vasi pri Šoštanju** je umrla v ponedeljek ponoči posestnica Marija Šuhel, po domače Šitarjeva. Pokojna je bila dobra in verna krščanska mati in priljubljena pri vseh, ki so jo poznali.. Zapušča tri fante, v starosti od 10 do 22 let, ki so ostali po materini smrti sami na posestvu.

Oglejte si bogato zalogo vseh vrst kuhinjske posode, razne stroje za čiščenje jedilnega orodja in še drugo v to stroko spadajoče blago pri tvrdki

Stanko Florjančič, Ljubljana
Sv. Petra cesta 35
Točna in solidna postrežba!

Smrt ugledne žene. Na Veliko noč so v Bogojini pokopali 35 letno Ano Šabjan, ki je bila radi milega značaja in dobrega srca zelo priljubljena. Rajnica je že dolgo bolehala. Na zadnji poti jo je spremljala cela župnija.

N. p. v m.!

Mala kronika

★ **Nagrada 10.000 Din** za najboljšo ljudsko igro je razpisana do 1. maja 1930. Pisatelji naj pošljejo ljudsko igro in v zaprti kuverti svoj naslov do 1. maja na Prosvetno zvezo, Miklošičeva c. 5, Ljubljana.

★ **Učite se nemščine!** V »Slovencu« se vrši anketa, če je nemščina na srednjih šolah potrebna. Zato in pa iz razlogov, ki naj naši javnosti odpro oči, priobčujemo citat iz glasila čeških juristov »Pravnik«: »Naš pravniški naraščaj se uči tujih jezikov, kar je treba seveda pohvaliti. Toda najmanj se briga za nemščino, ki je nam — ne tajimo tega — najbolj potrebna in ki se je moremo najlažje in najpopolnejše naučiti. Kmalu ne bomo imeli v uradih nobenega Čeha, ki bi bil zmožen nemščine. Vsa mesta, kjer je brezpogojno potrebno znanje tega jezika, bodo zasedli Nemci, ki se v naši državi uče češko. To veliko nevarnost bomo mogli preprečiti le, če bo mladina poslušala klic: Učite se nemščine!«

★ **Prvi roj na Golniku.** Kako milo podnebje je na Golniku, priča prvi roj, ki ga je imelo zdravilišče na Golniku dne 23. t. m. tik pred sv. Jurijem.

★ **Uradne ure na banski upravi.** V uradih kraljevske banske uprave dravske banovine v Ljubljani so za čas od 1. maja do 30. septembra 1930 določene sledeče uradne ure: ob delavnikih od 7.30 do 12.30 dopoldne ter od 16 do 18 popoldne, ob sobotah od 7.30 do 13.30.

★ **Ljubljanski tat koles ujet v Litiji.** V torek dopoldne je bilo izpred palače Ljubljanske kreditne banke ukradeno Janezu Grumu iz Studenca pri Ljubljani 2000 Din vredno lepo kolo. Kolo in tat sta izginila kot kafra. Popoldne pa je litijsko orožništvo obvestilo ljubljansko policijo, da je ustavilo v Litiji sumljivega nepridiprava, ki je imel krasno kolo, čeprav je bil sam ves strgan. Možakar se je izgovarjal, da je hotel iz Ljubljane preko Litije — v Karlovec. Tega mu seveda nihče ni mogel verjeti in orožniki so ga prijeli. Ljubljanska policija ugotovila, da je bilo kolo ukradeno v Ljubljani in je poiskala oškodovanca, ki niti sam še ni prijavil tatvine Tako številka, kakor tudi znamka kolesa sta se ujemali. Aretiranec je Hrvat in trdi, da mu je ime Mate Coham. Policija pa je ugotovila, da to ime ni pravo. Je pa najbrže poklicni kolesarski tat. Zaenkrat ga imajo zaprtega še v Litiji, prepeljali pa ga bodo v Ljubljano, kjer se bo vršila proti njemu preiskava in kjer bodo skušali ugotoviti njegovo identiteto.

★ **Smrt pobeglega kaznjenca.** Ni dolgo tega, ko je iz splitskih zaporov pobegnil kaznjenec Ivan Č u g e l j ter se skrival po planinah. Na velikonočni ponedeljek pa so kmetje v planini Biokovo našli mrtvo truplo, na katerem ni bilo nobenih znakov nasilja. Ugotovilo se je, da je to kaznjenec Čugelj, ki je v planini umrl od pomanjkanja, slabosti in lakote.

★ **Smrtni boj med komunistom in policisti.** Dne 19. t. m. je policija na Cetinju aretirala nekega Marka Mašanoviča, ki je kot komunistični agitator ušel z države ter se sedaj zopet skrivaj vrnil. Ko je bil prepeljan na Cetinje k zaslišanju, je hipoma potegnil samokres in streljal na okrajnega pristava Boškoviča, orož. narednika Kovačevića in na drugega orožnika. Prva dva sta bila težko ranjena, orožnik pa lažje. Ko je bil Bošković zadet, je, predno je padel, ustrelil na Mašanoviča ter ga na mestu ubil. Tudi Kovačević je umrl.

★ **Slovenska Matica** objavlja, da se začno letošnje knjige razpošiljati v sredo 30. t. m. Ljubljanski člani se naprošajo, da vzamejo knjige osebno v Matični pisarni na Kongresnem trgu 7 v delavnikih od 9—12 dop. in od 3—7 pop. Po 15. maju se bodo knjige ljubljanskim članom dostavljale na dom proti plačilu 2 Din za donašalko. Ker je naklada dovolj velika, je pristop še vse leto mogoč. Ob tej priliki opozarjamo na **avtokarte** slovenskega ozemlja, ki stanejo 80 Din, za člane 60 Din, kakor tudi na **zemljevide slovenskega ozemlja**, žepni format na platnu z etuijem, ki stanejo 150 Din, za člane 105 Din.

★ **Ogromno delo srca!** Delo, ki ga dovrši srce normalnega človeka tekom enega leta, predstavlja silo, ki bi dvignila 7,358.400 kg težak utež meter visoko. Če bi se ta ogromna teža natovorila na železniške vozove, bi se za to rabilo 736 vagonov z nosilnostjo po 10.000 kg, ali pa 16 tovornih vlakov, od katerih bi bil vsak sestavljen iz 46 vozov. To lahko izračunamo, ako upoštevamo, da stisne srce v eni uri povprečno 840 kg krvi meter visoko skozi žilovje človeškega telesa. Čeprav je srce veliko samo kot pest, vendar vrši tako ogromno delo. Ako si dobro predstavimo velikansko sposobnost tega toliko važnega organa našega telesa, in pomislimo, da njegovo delovanje traja dan in noč, leto za letom brez prestanka, šele spoznamo, kako važno in potrebno je, da ga negujemo in varujemo. Kakor nam je znano, zdravje srca najbolj moti redno uživanje gotovih dražilnih sredstev, potom katerih silimo vsak dan naš cirkularni sistem na delovanje do nadnormalne napetosti. Dokazano je n. pr. da v kavi nahajajoči se kofein povzroča intenzivno delovanje srčnih mišic, od česar pa mi nimamo nobene večje koristi. Znanost in tehnika sta v prid človeštva že v marsikaterem pogledu močno napredovali. Tako lahko tudi danes trdimo ravno glede kave, kajti za navadno zrnato kavo se danes vsakomur nudi popolno nadomestilo. Kava brez kofeina, ki se dobi po trgovinah, je prava, kvalitativno najboljša zrnata kava. Način odstranjevanja kofeina, ki temelji na znanstveni podlagi, je tako izpopolnjen, da se kofeina prosta pražena kava po okusu in aromi ne razločuje od originalne kave.

★ **Komur je mučno,** ker ima krče ali ga boli želodec, si lahko pomaga s tem, da vzame na sladkorju par kapljic pristnega »Diana« francoskega žganja.

★ **Pacijent:** Kam naj grem, gospod doktor, da ozdravim želodec in uredim prebavo. **Zdravnik:** V Rogaško Slatino! Zahtevajte prospekte!

★ **Največji reveži so slepci.** Spominjajte se jih! »Dom slepih« ima položnico 14672.

Zastopstvo za Slovenijo: Dr. A. Kansky
kemična tovarna, Ljubljana Gledališka ul.

Misli na to,
da se pri viharju in dežju najlažje prehladiš
Ravnaj se po tem
in varuj se prehlad. Tvoje geslo naj bo:
pravočasno vzeti
Aspirin-
tablete.
Pazi pa na to: vsaki zavoj in vsaka tablete nosi Bayer-jev križ.
BAYER

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Utopljenca. Red D.
Opera: Norma. Red C.
Lekarne: Nočno službo imajo: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Slovenčeva podružnica na Miklošičevi cesti štev. 5
ima slejkoprej telefonsko številko
30-30

Mlečnim konzumentom v Ljubljani

Mestna davščina na mleko znaša 15 par pri litru.

Mlekarsko društvo za ljubljansko okolico je imelo na velikonočni ponedeljek svojo širšo sejo, pri kateri je obravnavalo stališče k novim mestnim davščinam, zlasti na mleko.

Predsedujoči odbornik društva je poročal, da je v zvezi z okoliškimi župani, zastopnikom Združenih mlekarn v Ljubljani in zastopnikom Kmetijske družbe bila tozadevna deputacija dne 14. aprila pri ljubljanskem županu gospodu dr. P u c u, kateremu je stavila predlog, da se davščina na mleko popolnoma ukine, na ostale življenjske potrebščine pa po možnosti zmanjša. G. mestni župan je predlog z odobravanjem sprejel in obljubil, da bo zadevo predložil finančnemu odboru v rešitev. Ker so nove davščine že od 12. aprila in ker se ne ve, kdaj in kako bo finančni odbor svojo nalogo rešil se mora upoštevati obstoječe dejansko stanje.

Pri stvarni debati se je poudarjala važnost mleka kot najpopolnejša hrana od novorojenčka do osivelega starčka, pa tudi kot najbolj cenjena pijača za zdrave in bolne. Kritiziralo se je, da mestna občina na najpotrebnejšo življenjsko potrebščino nižjih slojev nalaga tako občutno davščino. Ugotovilo se je, da znaša mestna davščina samo na mleko čez 200—300 odstotkov državnega zemljiškega davka, ki ga plača producent mleka.

Zato se je sklenilo, da radi itak težke gospodarske krize, ki naravnost uničuje kmetski stan, ne more producent mleka prevzeti tega bremena na svoje rame.

Dosledno temu so dobavitelji sporazumno z osrednjo mlekarno v Ljubljani prisiljeni prevaliti mestno davščino logično na mestno prebivalstvo. Poleg užitnine, ki znaša 10 par na en liter uvoženega mleka, pride v poštev še uvoznina od 2—8 Din na vozilo, tako da znaša vsa davščina na mleko povprečno 15 par na en liter.

Danilovi spomini

(Ljubljana, 1930. — Samozaložba.)

Za piruhe smo dobili Danilove spomine. Njegova knjiga zares ni tako obširna kakor Šukljetova ali Hribarjeva, ima pa vendar le dovolj časten obseg. Tiskarsko je opremljena prav okusno, z ilustracijami tudi precej na gosto — a kar je prvo in glavno — Danilo se nam je pokazal, kakršen je brez šminke in olepšavanja (četudi skozi in skozi diši iz njegove knjige šminka — a to je prav za prav nekaj povsem prirodnega — saj jo je pisal igravec!)

Odveč je povdarjati in na svitlo postavljati, kar že itak vsak otročaj v Ljubljani (in drugod) sam dobro ve: da je Danilo steber slovenskega gledališča — če že ne dobesedno, vsaj historično — da spada v galerijo tistih desetih izbrancev (koliko jih je danes še pri življenju?), ki že po svoji tipičnosti predstavljajo prvi vek slovenske kulture.

»Opisal sem le svoje življenje in boj za obstanek v humoristični obliki, pri kateri naj se moja publika zabava, da ji ostanem v prijetnem spominu.«

V tem stavku, ki ga čitamo v uvodnih vrsticah, je izraženo vse, kar in kako pričujoča knjiga spominov vsebuje. Kdor Danila pozna in ga je kdaj slišal pripovedovati kak svoj doživljaj, že ve, kako je mož napisal svoje spomine, kajti priznati moram, da je postavil stavek do stavka, odstavek do odstavka prav v istem redu, kakor kadar pripoveduje pri »maslcu« piva ali pri črnem »kofetu« v kavarni. Nihče mu ni delal jezikovne ali kakršne si bodi druge korekture. Zato jamčim, da je vse, kar je v knjigi, pristno Danilovo — tudi razne dokaj zabavne napake (Couler local itd.). In zato ima Danilov spis tudi svojo veliko vrednost. To je namreč »format njegove literature«, kakor pravi na čelu nekega poglavja.

Ko si prečital to knjigo — no, to moram pač mimogrede še omeniti, da ni nikaka muka čitati to knjigo, ampak prav imenitna zabava — se ti zazdi, da si bil nekaj časa v nepospravljeni igralski garderobi — seve, če si kdaj sploh bil v igralski garderobi. Vse je razmetano — garniture za posamezne uloge ki so na repertoarju, so pomešane, bogve odkod so se vzele popolnoma nerabne in zaprašene papirnate rože, ki visijo na obešalniku poleg preluknjanega trikoja in kaj naj pomeni neokusna slika iz nemškega ilustriranega časopisa — izrezana v kavarni — poleg serije fotografij dragih kolegov in naklonjenih kolegic, ki so razvrščene okrog velike fotografije posestnika garderobe kakor žarki okoli solnca v pratiki... A kaj bi se spuščal v podrobno popisovanje igravske garderobe, ko imam vendar govoriti o Danilovih spominih — pozabil sem pa le omeniti ogledalo, ki je vsake garderbe središče — in zahajam v stran poti...

Ko ste torej, dragi čitatelji, izvedeli, kako slikovit nered je napravil Danilo v garderobi svojega in zasebnega življenja — menim, v knjigi svojih spominov — Vas poskusim seznaniti s tem ali onim originalnim komadom, ki pade iz preobilice prav posebno v oko — in se hočem poskusiti, glosirati mimogrede, če mi je dovoljeno, v rahlo humorističnem načinu, v kolikor sploh tak način obvladam, to in ono v njegovi knjigi.

»In če nekaterniki imenujejo prejšnjo gledališko dobo dobo diletantizma, je da našnja le nadaljevanje one. Z istimi težkočami, večnimi boji in istimi težavami« — pravi Danilo. Zadel je: naša gledališka tradicija je: diletantizem. Ali se bomo kdaj, kljub naporom nekaterih vrlih nekaternikov, izkopali iz diletantizma? Sodobno gledališče je izšlo iz artizma, iz Harlekina in Hanswursta — in je prilezlo do tistega, čemur pravimo resna gledališka umetnost. A kam, pasja noga, naj prileze, kar je od vsega početka bilo diletantizem?

»Prav nič se mi ne zdi nenavadnega, da smo slovenski igralci kopirali in ustvarjali po nemškem vzorcu« — kaj bi se ti zdelo nenavadnega, ljubi Danilo, leta 1896., »kopirati in ustvarjati« po nemškem vzorcu... saj do danes nismo kaj prida boljšega pogruntali...

Pravda o odrski izgovarjavi: »v«v »l« in »u«...: »Sploh se je Župančič 30 let prepozno rodil, to bi mu bilo treba povedati. Harašo.« Da, harašo, Danilo: Župančič nam je vsaj trideset let prepozno ustvaril odrski jezik — a koliko let prepozno se bo rodil, ki nam bo ustvaril kar slovenski oder? Glej:.

»Naši intendanti pa so skrbeli le za ono sezono, v katero so bili voljeni ali prisiljeni, da so isto srečno pripeljali na breg vsaj brez deficitov« — Danilo! Je li to historično ali si si dovolil ekstempore?...

A kaj bi ob tem — saj hoče Danilo s svojo knjigo občinstvo zabavati: saj pripoveduje prav za prav same vesele in hudomušne zgodbe iz svoje mladosti in iz svoje »Karijere«. Igre, Ljubljana, hec, neugnanost na odru in v ljubljanskih lokalih — na gostovanjih, v vojni, ko je s čebulo »šibal«, da si ohrani življenje — jubileji, kolegi, kolegice, zaljubljene storije, eleganca — in mizerija...

Do srca pa mi je šlo, ko sem čital poglavje o Egmontu in o Danilovi depresiji. Pa še na tistem mestu, ko pripoveduje, kako je Borštnik po skušnjah govoril in predaval svojim kolegom o gledališču, ko se je vrnil z Dunaja: »To so bili večeri neskaljenih študij, polni navdušenja in ljubezni. — **Kako dobri smo bili takrat!**«

... In zopet nam pripoveduje Danilo o legendi, ki se je napravila okrog njega: »Kako sem postal lord in drugo«, pa o »Kajnovem znamenju« (to je: o splošnem očitku, da Danilo na odru »plava«). In naposled — petdesetletnica in »penzijon«... » v rokah mi je trepetal akt, podpisan od Njegovega Veličanstva Kralja Aleksandra. — Prijatelji so me tolažili, češ, dosti dolgo si služil domovini in umetnosti, ti »Večni mladenič«! — Pa sem pod to — kraljevo določbo zapisal: »Hvala Ti, Kralj moj. — **Več - ni - mladenič«.** — Na kraju pa je natisnjena pesem, ki jo je Župančič spesnil Danilu za petdesetletnico. Tam stoji resnica:

»Današnji rod je ves na štiri ogle,
težak in kladast, malo je gibljiv:
Ti bi lahko skrivnosti ga učil
mirnó in lábno plavajoče krogle«.

s. Š.

Kadar Vaš želodec ni v redu

tedaj vzemite zdravilno specialiteto Figol-čistilo. Figol je odlično sredstvo za čiščenje želodca in črev, potem za zdravljenje bolnih ledvic in jeter, žuljev in nemirnega spanja, kadar je to v zvezi z neurejeno prebavo.

Figol proizvaja in ga z navodilom o uporabi pošilja po povzetju lekarna Dr. Semelić, Dubrovnik 2/44.

Originalni zabojček s 3 steklenicami stane z zavojnino in poštnino vred 105 Din, 8 steklenic 245 Din, 1 steklenica pa 40 Din.

Vsak dan prihajajo mnogoštevilne zahvale o izrednem delovanju Figola.

Javna zahvala

P. n. Dr. Semelić, lekarna, Dubrovnik 2/44.

Ker mi je Vaš preparat Figol zelo dobro storil in sem z 2 steklenicama tega zdravila popravil že 3 leta bolan želodec, Vas prosim, da mi pošljete še 2 steklenici. S posebnim spoštovanjem

Andrej Jurković,
Kakanj, 2. julija 1926.

Zelo neljubo nam je, da smo prisiljeni s tem obvestiti svoje odjemalce mleka v Ljubljani, da začenši s 1. majem priračunamo k ceni mleka tudi mestno davščino 15 par od litra, dokler bo v veljavi obstoječi davčni predpis.

Upamo sicer, da bo finančni odbor mestne občine ljubljanske dovolj uvideven in toliko širokogruden, da bo to nesocialno obremenitev čimprej ukinil ter s tem zadovoljil okoliške kmete in mestno prebivalstvo.

*

⊙ **Magoličeva razstava v Jakopičevem paviljonu** je bila tudi Velikonočne praznike prav dobro obiskana. Prodanih je bilo oba praznika 10, vseh skupaj doslej 45 slik. Ta izredni uspeh, bodisi glede obiska, kakor tudi nakupa, je najlepši dokaz, da so Magoličeva dela prijateljem lepe umetnosti res priljubljena. Ker je razstavljenih približno 170 slik, je izbira še prav velika. Razstava bo odprta nepreklicno le do 5. maja, zato naj ljubitelji ne odlašajo z obiskom in tudi ne z nakupom. Magolič je vsak dan od 11 do 14 in od 17 do 18 v paviljonu obiskovalcem na razpolago. Dne 6. t. m. je kupil na razstavi sliko št. 25 »Pogled z Golovca proti D. M. v Polju« neki gospod, katerega ime se v naglici pri blagajni ni zabeležilo. Dotični gospod naj sporoči svoj naslov slikarju Magoliču.

⊙ **Zahvala.** Ženski zvezi, posebno gdč. **Lebarjevi** in g. **Golobovi** se najtopleje zahvaljujemo za pirhe za revne brezposelne služkinje, katere so bile do solz ginjene posebno starejše, ko so prejele darovane pirhe. Bog plačaj stotero! — Poselska zveza »Služkinjski dom«.

⊙ **Trgovski akademiki iz Skoplja v Ljubljani.** Že zadnji »Slovenski list« je poročal o ekskurziji trgovskih akademikov iz Skoplja v Slovenijo. Dijaki, 62 po številu, so si pod vodstvom svojih profesorjev ogledali Bled in Bohinj, železarno na Jesenicah in tovarno »Jugočeške« v Kranju. Včeraj so se vrnili v Ljubljano in si ogledali tukaj razne tovarne, s snočnjim vlakom so odšli v Celje, kjer si bodo danes ogledali cinkarno. Nato odpotujejo še v Maribor, kjer si ogledajo elektrarno Falo. Nato se vrnejo domov.

⊙ **Dom grafičnega delavstva.** Že lansko leto smo poročali, da je Zveza grafičnih delavcev kupila zemljišče na vogalu Miklošičeve in Masarykove ceste, nasproti Vzajemne zavarovalnice, in da bo tu zgradila dom grafičnega delavstva. Sedaj je bil izvoljen gradbeni odbor, ki je takoj začel z nadaljevanjem pripravljalnih del za uresničitev tega načrta. Z delom pričnó že letos na poletje, na jesen pa bo stavba že gotova, uporabi pa bo izročena prihodnjo pomlad. Dom bo štirinadstropen in bo imel stanovanjske, pisarniške in organizacijske prostore. V pritličju bosta po dosedanjih načrtih moderna restavracija in kavarna. Dom bo veljal okrog tri milijone dinarjev. Idejno skico za zgradbo bo izvršila Plečnikova šola Dom grafičnega delavstva bo na tem krasnem prostoru v ponos in kras vsemu mestu Zanimivo je to, da je na grafično delavstvo prišlo že več prošenj za poslovne prostore za razne tvrdke, in to z ozirom na skoro najprometnejšo točko v Ljubljani. Grafičnemu delavstvu želimo pri gradnji njihovega doma mnogo sreče!

⊙ **Koncert baritonista Antona Šublja.** Kakor že javljeno bo v petek, dne 25. t. m. koncert amerikanskih narodnih in duhovnih zamorskih pesmi, katerega bo priredil dober in ljub naš znanec baritonist Anton Šubelj. Pred kratkim, začetkom tega meseca, je imel svoj koncert z istim programom v Berlinu in celokupna berlinska kritika izredno hvali njegov večer, ki ga je posvetil izključno amerikanski glasbi. Šubljev koncert bo prav pomemben v vencu letošnjih naših koncertov, poznamo ga kot globoko občutenega pevca, ki v resnici z velikim razumevanjem podaja vse pesmi svojega bogatega sporeda. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjigarni.

⊙ **Podružnica tvrdke Ivan Legat v Mariboru.** Kakor smo zvedeli, namerava tvrdka Ivan Legat otvoriti v Ljubljani, Prešernova ulica 44, isto specijalno popravljalnico, v zvezi s trgovino s pisarniškimi stroji in potrebščinami kakor v Mariboru. Sloves, ki si ga je tvrdka vsled kvalitete popravil pisalnih in računskih strojev pridobila v Mariboru, opravičuje do mnenja, da se bode vodila tudi tukajšnja podružnica po istih trgovskih principih in vsled tega doseže isti dober glas kakor v Mariboru.

★ **Proti zaprtju in hemeroidom,** motenju v želodcu in črevih, oteklini jeter in vranice, bolečinam v hrbtu in križu, je krasno sredstvo naravna **»Franz-Josef«-grenčica,** večkrat na dan zavžita. Zdravniške preizkušnje pri obolenjih spodnjih delov telesa so dognale, da učinkuje **»Franz-Josef«** voda zanesljivo razkrajajoče in vselej milo odvajalno.. **»Franz-Josef«-grenčica** se dobiva v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

Maribor

□ **Z adaptacijo Grajskega kina** v svrho preureditve dosedanjih prostorov za tonfilmske predstave so že pričeli ter se s pridobitvijo prostorov na severni strani, kjer se je doslej nahajala čakalnica in dosedanji prostori, kinova dvorana znatno povečala. Adaptacijska dela bodo trajala precej dolgo ter se bo vršila otvoritvena tonfilmska predstava šele po poletnem odmoru in sicer dne 4. septembra t. l. Pred zaključkom letošnje filmske sezone bi se namreč otvoritev tonfilmskih predstav radi temeljitih prenavljandjih ter preureditvenih del nikakor ne mogla vršiti. S prihodnjo filmsko sezono pa se bodo vršile tonfilmske predstave izključno v Grajskem kinu, a tihi filmi pa se bodo predvajali v unionskem kinu.

□ **Kot edinstvena anomalija v delavskem pokretu** se je na zadnjem občnem zboru tukajšnje »Svobode« označilo delovanje nogometnega odseka »Svobode« v Mariboru, ki se mora temeljito reorganizirati in čigar »gospodarska avtonomija naj se takoj ukine«, ker enajstorica nogometašev ni sport množice. Kakor izvemo pa se nogometaši nikakor ne marajo ukloniti omenjenemu sklepu občnega zbora »Svobode« in si tudi ne marajo in ne smejo pustiti vzeti gospodarske avtonomije, ker bi LNP v smislu pravil nogometni klub »Svobodo« moral takoj razpustiti. Iz navedenih razlogov se bodo na sobotnem občnem zboru »Svobodaši« brzčas razšli ter si bo dosedanje članstvo zbralo v novem športnem klubu »Jadranu«, ki bo v plemeniti tekmi z ostalimi tukajšnjimi športnimi edinicami lahko neovirano deloval za razmah in napredek mariborskega športa.

□ **Z velikim uspehom** so nastopili člani mariborskega Ljudskega odra na velikonočni ponedeljek v Ljutomeru in sicer s slovitim miraklom »Trosila bom rože...«. Požrtvovalni člani mariborskega Ljudskega odra vršijo s svojimi številnimi letošnjimi gostovanji ob naši severni meji veliko kulturno delo vnašajoč v široke ljudske plasti blagoslov katoliške prosvete. Bilanca delovanja Ljudskega odra v letošnji sezoni je izredno aktivna ter je želeti, da se gostovanja do zaključka sezone še nadaljujejo.

□ **Pogrebno društvo za Pobrežje in okolico** je na svojem nedavnem občnem zboru sklenilo uvedbo dveh razredov in sicer: razred A z mesečnim prispevkom 3 Din, posmrtnina 1500 Din; razred B z mesečnim prispevkom 5 Din, posmrtnina 2500 Din. Razen tega še 4 Din (za letno) režijske stroške. Vplačevanje za B-razred se bo pričelo šele s 1. julijem t. l. Sprejem članov ter vplačevanje mesečnine se vrši vsako prvo nedeljo v mesecu dopoldne in sicer v vrtni verandi pri Simoniču na Pobrežju. Iz poročil na občnem zboru je bilo razvidno, da šteje društvo okoli 1000 članov in da ima blagajna čez 60.000 Din. Pri volitvah so se izvolili v odbor: F. Fišer, predsednik; F. Trstenjak, blagajnik; župan K. Stržina, tajnik.

□ **V neki tukajšnji kavarni** v središču mesta so kavarniški gostje priča skoraj vsakodnevnega, skrajno mučnega prizora. Prihaja v kavarno gospod, bledikast in suhoten; tupatam — kdo bi spričo preutrujenosti in napornosti dnevnega posla zameril — se pripeti, da v kotu zadremlje. Pa se priplazijo iz sosednjih prostorov nekateri gospodiči in ga na zelo neokusen način ter poslužujoč se nekaterih skrajno nebontonskih trikov nadlegujejo zasmehujoč ga s »smrčunom« Že sam čut dostojnosti ter spoštovanje pred gostom zabranjuje vsakemu količkaj kulturnemu človeku tako ponašanje, ki ga najodločneje obsojamo. Ali jih nemara moti smrčanje dotičnega, pač pomilovanja vrednega gospoda; pri kvartanju in sličnem zabavanju?

□ **Nevarna vohuna pod ključem.** Sumljivo sta se potikala po mestu 18letni Otmar Čagran iz Pobrežja ter 17letni Avgust Završnik, Romala sta h Grafu ter se je pri zaslišavanju pokazalo, da sta se oba potepala o velikonočnih praznikih v okolici Trbovelj, Hrastnika in Celja. V Trbovljah sta vlomila v neko klet, v Hrastniku pa v slaščičarno Marije Jerman. Oddana sta sodišču.

□ **Krasnega jelena** s šestimi izrastki so videli v torek, ko je preko lahonskih vinogradov letel proti Ivanjkovcem. Lovci so jo takoj ubrali za redko lovsko prikaznijo, pa brez uspeha. Jelen je bržkone pobegnil s kakšnega lovišča.

□ **V Ljudski univerzi** predava na prihodnjih dveh večerih dunajski vseučiliški profesor dr. Štrzygowski o nizozemskih genijih slikarstva van Eycku, Rubensu, Halsu in Rembrandtu. .

□ **Z drvečega vlaka** je padla v torek zvečer na progi proti Rušam 45-letna zasebnica A. G. ter si pri padcu zlomila levo roko; zadobila je tudi lažje poškodbe po vsem telesu. Ponesrečenka trpi na težki živčni bolezni. Prepeljali so jo v tukajšnjo bolnico.

□ **V zadevi združitve majhnih občin** v mariborski okolici so se sestali te dni občinski odbori ter se izrekli za dosedanje sedeže okoliških občinskih uprav.

□ **Na nalezljivih boleznih** je obolelo v mestnem okolišu mariborskem v času od 15. do 21. t. m. 7 oseb in sicer na šenu 3, na škrlatinki pa 4.

□ **Ljudskega odra redni sestanek** je drevi ob 20 na Koroški cesti 1.

□ **Javno dobrodelno tombolo** priredi tukajšnji Podmladek Rdečega križa v nedeljo, dne 4. maja t. l. ob pol 15 na Trgu Svobode. Čisti dobiček je namenjen počitniški koloniji na morju siromašne in zdravja potrebne šolske mladine. Glavni dobitki (kompletna spalnica, šivalni stroj, kolo, servis za 6 oseb, zlata ura) so razstavljeni v izložbi tvrdke »Weka« na Aleksandrovi cesti. Tablice po 2 Din se dobe v vseh večjih tobakarnah.

Celje

⚒ **Ustanovitev Protituberkulozne lige v Celju.** Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je pričel akcijo za ustanovitev krajevnih protituberkuloznih lig v vseh večjih mestih Slovenije. Tudi za mesto in okolico Celja je nujno potrebna ustanovitev take lige. Ta zavratna bolezen nima svojih številnih žrtev samo med delavskim prebivalstvom temveč žanje obilno tudi med meščani in kmeti. Radi tega je nujno potrebno, da se prebivalstvo vseh slojev strne v močno fronto za boj proti jetiki. V ta namen je sklicala ekspozitura OUZD v Celju za drevi ob 8 v posvetovalnico mestnega magistrata sestanek, na katerem bi se predstavniki oblasti, organizacij in interesiranih ustanov pogovorili o ustanovitvi Protituberkulozne lige za Celje in okolico.

⚒ **Iz celjske bolnišnice.** V torek 22. t. m. dopoldne so pripeljali v celjsko bolnišnico 36letnega Franceta Dobnika iz Sladke gore. Ob požaru njegove hiše je hotel še enkrat v hišo, da bi nekaj rešil. Pri tem je dobil težke opekline na obrazu in desni roki. — Na velikonočno nedeljo samo pa so pripeljali v bolnišnico 23letnega rudarja Ignaca Drenskega od Sv. Križa pri Rogaški Slatini s težkimi ranami na obeh rokah in na obrazu. Ko je imel v rokah kake pol kile smodnika, si je po neprevidnosti zažgal cigareto. Pri tem je prišel ogenj v dotiko s smodnikom ki je eksplodiral in ga ranil. — Včeraj, dne 23. aprila, je tukaj umrla 62letna Marija Leber, zasebnica iz Zagrada pri Celju, N. p. v m.!

⚒ **Predstava opere »Rigoletto«,** ki naj bi se vršila prihodnjo nedeljo, vsled premalega zanimanja odpade. Celjani bi opero prav radi slišali, vendar bi želeli, da gledališka uprava vpošteva stanje žepov. — Prihodnja predstava mariborskega gledališča bo še le v nedeljo 4. maja, ko uprizori popoldne ob 4 in zvečer ob 8 Novačanovo dramo »Herman Celjski«.

⚒ **Drevi ob 8** se vrši v Trgovski šoli predavanje za fotoamaterje. Predavanje bo pojasnjevalo do 200 diapozitivov. Predavanje prireja tvrdka Perutz pod okriljem celjske podružnice SPD. Vstop je vsakomur prost.

⚒ **Uradni dan okr. gremija trgovcev v Celju** za člane trgovce v gornjegrajskem okraju se vrši v petek dne 25. t. m. in sicer: od 11—12 dopoldne v Gornjemgradu v posebni sobi gostilne pri g. Veršniku in od 14—16 v Mozirju v posebni sobi hotela »Pri pošti«. Načelstvo.

⚒ **Našli so:** Na velikonočni ponedeljek okrog 10 dopoldne je nekdo našel na Krekovem trgu sesalko za kolo. Istega dne je ob poti k Sv. Jožefu bila najdena ženska torbica brez vsebine. Dobi se oboje pri mestni policiji.

Ptuj

Pomotoma napaden. Nepričakovan dogodek je doživel na vel. ponedeljek Anton Širec iz Nove cerkve v Halozah, zaposlen v Krapini. Za velikonočne praznike je prišel na obisk domov in v družbi svojih znancev ostal pozno v noč v neki gostilni, katero je zapustil zjutraj ob treh. Ni še dobro prekoračil gostilniškega praga, že je bil od neznancev napaden. Udarili so ga z železno štango tako močno po glavi, da je obležal na mestu nezavesten in bil prepeljan v bolnico. Prizadejana mu je bila težka poškodba. Kakor se sliši, je bila v »programu« da bo napadena, neka druga oseba v gostilni. Napadalci, v prepričanju, da jim je prišla v mrežo prava žrtev, so napadli nepravega. Sedaj se vrši preiskava.

Kranjska hranilnica v letu 1929

Kranjska hranilnica je zaključila drugo poslovno leto, odkar se je pretvorila v komunalen denarni zavod. Poslovanje v letu 1929 pomeni znaten korak naprej. Obseg poslov se širi in vloge polagoma, a stalno rastejo. Hranilnica se razvija v močan hipotekaren zavod, ki se pa bavi tudi z vsemi drugimi običajnimi denarnimi posli. Pri tem se pa izključuje vsako poslovanje, ki bi imelo značaj špekulacije.

Po bilanci se je račun vlog in upnikov zvišal od ca. 85,000.000 Din na ca. 102,000.000 Din. Hipotečnih in komunalnih posojil je izdanih za ca. Din 31,368.000. Vrednostni papirji so narasli na ca. Din 5,030.000. Dolžnikov je za ca. 41,426.00 Din, od tega znašajo prehodne naložbe pri den. zavodih ca. Din 15,000.000. Ako prištejemo k tej vsoti še eskontirane menice v znesku 18,177.000 Din in gotovino od ca. 467.000 Din, moremo ugotoviti izredno likvidnost zavoda, ki v takem položaju lahko vedno in takoj zadosti zahtevam svojih vlagateljev.

Posestva so vstavljena v bilanco z ca. 3,233.000 Din. Račun izgube in dobička kaže, da se upravni stroški bistveno niso izpremenili, zvišali so se pa davki, zlasti radi tega, ker hranilnica plačuje rentni davek od obresti hranilnih vlog iz svojega. Čisti dobiček za l. 1929 znaša po raznih odpisih 181.803.62 Din in se prenese na nov račun.

Kranjska hranilnica je prešla po odredbi zakona s 15. novembrom 1929 v last Dravske banovine, ki jamči za vse njene obveznosti. Hranilnica posluje kot banovinska ustanova neizpremenjeno in v istem obsegu dalje kot samostojen denarni zavod in upravičeno je pričakovanje, da se bo vsled jake opore, ki jo vživa od banovine, ki zanj garantira in vsled svoje tradicijonelne priljubljenosti med širokim občinstvom povspel do častnega mesta med največjimi domačimi denarnimi instituti.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 15. aprila 1930. (Vse v milij. Din; v oklepajih razlika napram izkazu z dne 5. aprila.) Aktiva: Kov. podlaga 378.8 (—30.3), tečajna razlika 1611.2 (—31.9), posojila 1331.0 (—12.4), račun začasne zamenjave 181.9 (—2.0), pasiva: bankovci 5244.3 (—142.7), račun začasne zamenjave 181.9 (—2.0), drž. terjatve 480.1 (—45.3), obveznosti 1416.9 (+113.4), ostale postavke neizpremenjene.

*

Poročilo o razpisanih dobavah in licitacijah. Na predsedstveni seji Zveze trgovskih gremijev v Ljubljani je predložil član predsedstva g. J. Ravnikar iz Celja predlog, naj se razglašajo državne, banovinske in občinske dobave po krajih in količinah in naj se takse za ponudbe znižajo. Predlagal je nadalje, naj se priobčujejo podrobni podatki o razpisu dobav, pri katerih obstoja možnost ponudbe od strani trgovcev v Dravski banovini, ker ne zadostuje pripomba: »Podrobni razpis je pri Zbornici za TOI na vpogled.« Z ozirom na tozadevni sklep zveznega predsedstva se je Zveza odločila, da bo v bodoče redno pošiljala vsem trgovcem izčrpna poročila o razpisanih dobavah in licitacijah, ki se na ta poročila naroče. Vsak trgovec, ki se udeležuje ali pa namerava udeleževati dobav in licitacij in dobivati o razpisanih dobavah, ki se tičejo njegove stroke, redna poročila, naj to sporoči Zvezi trgovskih gremijev v Ljubljani z navedbo naslova in natančno označbo vrste blaga, za katerega naj se mu pošiljajo poročila.

Odmera zgradarine. V smislu čl. 131. zakona o neposrednih davkih naznanjam, da je razpored o odmerjeni zgradarini za davčno leto 1930. od zgradb v območju mestne občine ljubljanske, razgrnjen na javen vpogled med uradnimi urami v času od 28. aprila do vštetega 5. maja 1930 pri davčni upravi za mesto Ljubljana, Vodnikov trg št. 5/II, soba št. 7 (vložišče). Pripominjam pa, da bodo vsi davčni zavezanci potom posebnih plačilnih nalogov obveščeni o ugotovljeni davčni osnovi in o predpisani zgradarini in da šteje 30 dnevni pritožbeni rok šele od dneva po prejemu plačilnega naloga.

Arbor, lesna trgovska in industrijska d. d. v Ljubljani je ena naših največjih lesnih tvrdk, ki se zlasti bavi s prekomorsko lesno trgovino. Družba je tudi lani zadovoljivo poslovala, kar se vidi iz bruto donosa, ki je znašal 3.75 (3.7) milij. Istočasno je znašal čisti dobiček družbe 573.107.49 Din, kar omogoča po znatnih dotacijah rezerv izplačilo 7% dividende kakor za leto 1928. Obsežnost družbenega poslovanja je razvidna iz bilančnih postavk. Delniški glavnici 3 milij. Din in rezervam 0.54 (0.16) milij. Din in upnikom 11.7 (11.3) stoje nasproti na aktivni strani zaloge z 8.7 (7.2), dolžniki pa z 6.6 (7.4) milij. Din.

Tečaj mizarskega politiranja. V nedeljo dne 27. t. m. se vrši v St. Vidu nad Ljubljano v risalni dvorani mizarske strokovne šole tečaj za politiranje po novem načinu. Tečaj vodita gg. dr. Wilhelm Stadler z Dunaja in prof. Tratnik iz Ljubljane. Sodelovalo bo več dobrih politirarjev, ki bodo predvajali praktično politiranje na licu mesta. Tečaj je brezplačen in se vrši od 8 dopoldne do 2 popoldne, ter se vsi mizarji vljudno vabijo. Po tečaju ogled večjih mizarskih podjetij v St. Vidu. Zunanji mizarji naj se priglasijo pri Roku Arhar, Šent Vid. Mizarji, obiščite St. Vid, ki je središče mizarske obrti.

Sanacija Zveze hrv. kmet. zadrug v Sarajevu. Kakor poroča zagrebški »Obzor«, je vlada glasom izjave min. Frangeša stavila na razpolago Zvezi hrv. kmet. zadrug v Sarajevu 3 in pol milijona Din za izvedbo sanacije.

Dobave. Prometno-komercijelni oddelek ljublj. žel. ravn. sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 40 garnitur grafikonov. — Ravn. drž. rudnika Breza sprejema do 1. maja ponudbe glede dobave 150 komadov rudarskih sekir; do 8. maja glede dobave 50 kg gumijastih plošč, 40.000 kg portlandcementa, 60 kg jermen in 1500 komadov trioglatih pil. — Ravn. drž. rudnika Kreka sprejema do 9. maja ponudbe glede dobave mizarskega orodja in barvarskega materijala (lak, barve, terpentin, čopiči). — Dne 10. maja se bo vršila pri Komandi mornarice v Zemunu ofert. licitacija glede dobave 2000 metrov kokosovih preprog; dne 14. maja pa glede dobave 500 jeklenih postelj.

Borza

Dne 23. aprila 1930.

DENAR

Devizni tečaji so bili danes večinoma čvrstejši, promet pa srednji. Narodna banka je intervenirala v vseh zaključenih devizah.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2276 bl., Berlin 1347.50—1350.50 (1349), Bruselj 789.05 bl., Budimpešta 988.50 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 796.72 bl., London 274.85 bl., Newyork 56.33—56.53 (56.43), Pariz 221.76 bl., Praga 167—167.80 (167.40), Trst 296.30 blago.

Zagreb. Amsterdam 2276 bl., Berlin 1347.50—1350.50, Bruselj 788.50 bl., Budimpešta 987—990, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795.22—798.22, London 274.45—274.85, Newyork 56.33—56.53, Pariz 220.76—222.76, Praga 167—167.80, Trst 295.221—297.221. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 7.1 milij. Din.

Belgrad. Amsterdam 2273—2279, Budimpešta 787.55—790.55, Berlin 1347.50—1850.50, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795.22—798.22, London 274.45—275.25, Newyork 56.33—56.53, Pariz 220.75—222.75, Praga 167.—167.80.

Curih. Belgrad 9.1275, Amsterdam 207.60, Atene 6.70, Berlin 123.10, Bruselj 72, Budimpešta 90.20, Bukarešt 3.07, Dunaj 72.70, London 25.0775, Madrid 64.50, Newyork 515.90, Pariz 20.24, Praga 15.285, Sofija 3.74, Trst 27.04, Varšava 57.80, Kopenhagen 138.10, Stockholm 138.65, Oslo 138.10, Helsingfors 12.99.

VREDNOSTNI PAPIRJI

V Ljubljani je bila zaključena Kranj. ind. po 312, kar je v zvezi z visokim tečajem na Dunaju. Med državnimi papirji se je ponovno učvrstila vojna škoda. Bančni papirji so neizpremenjeno čvrsti, industrijski pa brez zanimanja neizpremenjeni.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 98 bl., 7% Bler. pos. 86.50 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 120 den., Prištediona 905 den., Kred. zavod 165 den., Vevče 132 den., Stavbna 50 den., Šešir 105 den., Kranj. ind, zaključek 312, Ruše 260—270.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 86.75—87.50, agrari 54—55, vojna škoda ar. 422—423.50 (423), kasa 421—423 (422.50—421), 5. 422—424, 12. 426—427.50 (dtto 427), srečke Rdeč. kr. 50—55 (50), 8% Bler. pos. 97—98, 7% Bler. pos. 85.50—86 (85.75). Bančne delnice: Hrvatska 50 den., Katolička 33—38, Poljo 58—58.12 (58), Kreditna 96—100, Union 198—200 (199), Jugo 81—83 (81—82), Lj. kreditna 120 den., Medjunarodna 60 den., Narodna 8900 bl., Obrtna 36 den., Prištediona 900—910, Srbska 180—190 (180), Zemaljska 145—152. Industrijske delnice: Guttmann 170—178, Slaveks 70 den., Slavonija 200 den., Našice 1500 bl., Danica 110 den., Pivara Sar. 185 bl., Drava 270—320, Šećerana Osjek 375—385, Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 170 d., Brod. vag. 110 den., Union 135—150, Vevče 125 d., Isis 30—40, Ragusea 445—455, Jadr. plov. 505 den., Trboveljska 485—490.

Belgrad. Narodna banka 8780, 7% inv. pos. 86.75—87.50, agrari 55.25—55.50, voj. škoda 426.50—428.50, 4. 428, 5. 430.50—431.75, Tob. srečke 38, 7% pos. Drž. hip. banke 83.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 93.10, Wiener Bankverein 19.80, Creditanstalt 51, Escomptegesel. 169.25, Živno 100, Union 24.20, Ruše 33, Slaveks 8.85, Mundus 74, Alpine 32.60, Trboveljska 60.50, Kranj. ind. 41, Rima Murany 94.80.

Les

Povpraševanje je za okrogel les borovino in hrastovino po 30,000 tek. m. Za večjo množino smrekovih letvic 14×16 mm 3—4 m, 4000 hrastovih pragov 12×18×130 cm, za deske smreka, jelka od 16 cm naprej med. 22—23 cm.

Žito

Na našem domačem žitnem trgu vlada mrtvilo. Na podlagi nizkih tečajev na ameriških tržiščih pričakujejo kupci nazadovanja cen tudi pri nas, vendar se tu cene v glavnem še precej držijo in prodajalci niso voljni še popuščati. Zato ni skoro nikakega povpraševanja po blagu. V splošnem je pa položaj dokaj nejasen in promet minimalen.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene

Novi Sad. Notacije so ostale neizpremenjene. Promet: 3 vagone pšenice, 1 vagon ječmena, 1 vagon ovsa, 24 vagonov koruze, 5 vagonov moke, 4 vagone otrobov. Tendenca neizpremenjena.

Budimpešta. Tendenca neenakomerna. Promet srednji. Pšenica maj 20—20.08, zaklj. 20.03—20.04, junij 20.55—20.62, zaklj. 20.54—20.55, oktober 19.73—19.85, zaklj. 19.86—19.87, rž maj 10.37—10.52, zaklj. 10.48—10.50, junij 10.80—10.93, zaklj. 10.93—10.94, okt. 12.35—12.50, zaklj. 12.49—12.50, koruza maj 11.75—11.90, zaklj. 11.89—11.90, julij 11.85—12.20, zaklj. 12.18—12.20, tranzit maj 10.98—11.10, zaklj. 11.08—11.10.

Živina

Mariborski sejem dne 22. aprila. Prignanih je bilo 10 konj, 9 bikov, 75 volov, 190 krav in 9 telet, skupaj 293 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu so bile sledeče (vse za kg žive teže): Debeli voli 8.50—9, poldebeli voli 7.75—8, biki za klanje 8.50—8.75 klavne krave debele 8—9.50, plemenske krave 5—7, krave za klobasarje 4—4.75, molzne krave 5—8, breje krave 5 do 8, mlada živina 8—8.50. Prodanih je bilo 127 komadov. Mesne cene (za 1 kg): Volovsko meso I. vrste 18—20, II. vrste 16—18, meso od bikov, krav, telic 10—14, telečje meso I. vrste 20—25, II. vrste 16—20, svinjsko meso sveže 15—28 Din.

Mednarodni evharistični kongres v Kartagini

Aleksis, škof v Kartagini, je izdal sledečo spomenico o mednarodnem evharističnem kongresu v Kartagini:

Kartagina, bivša punska prestolica in rivalinja Rima, nato skozi mnogo stoletij njegova verna posnemovalka, Kartagina, mesto učencev in mučencev, ki ni večje kakor mali trg... In vendar je sveti oče določil temu mestecu, ali bolje temu slavnemu imenu čast bližnjega mednarodnega evharističnega kongresa.

Kardinal Lepicier je imenovan za papeževega legata na evharističnem kongresu v Kartagini.

Če smemo pomisliti o vzrokih te izbire sv. očeta, smemo tudi verjeti, da mora biti cilj kongresa v Kartagini spomin na preteklost prve afriške prestolice in pospešenje Luči nad to neizmerno in skrivnostno celino.

Ime, kakor ga ima Kartagina, je polno slave. Tuniški katoličani lahko vzkliknejo s Tobijem: Mi smo otroci svetnikov. Ne bodo sprejeli kongresistov s pompom in udobnostjo, kakor more to ameriško velemesto. Nudili jim bodo zemljo, katero je skozi stoletja namakala mučeniška kri, pokazali jim bodo razvaline, da si predočijo v spominu velike bazilike, kjer se je razlegal glas Ciprijanov in Avguštinov, da si predočijo areno cirkusa, kjer so padle Perpetua, Felicita in tisoči drugih. Nudili jim bodo kot okvir za liturgične obrede eno najlepših pokrajin ne samo Afrike, ampak vsega sveta, katero je opevalo že toliko pesnikov.

Pred tem zalivom, kjer še vedno iščemo z očmi vodnih brazd punskih ladij, med temi trupi stebrov in nakitov, ki je bil okras krščanskih svetišč, kjer je zborovalo na cerkvenem zboru sto in sto škofov, tu se bodo romarji iz vseh delov sveta v sveti zbranosti spominjali vseh junakov, ki so tu živeli in umrli za Kristusa.

Istočasno bodo v mislih gledali v puščave, pragozdove, veletoke, divje gore afriškega središča, kamor počasi prodira Kristusov nauk. Njihovi glasovi se bodo združili v skupen klic, ki bo segel do Konga in Zambezija. V njihovem srcu, ginjenem ob pogledu na materijelno revščino in moralno temo teh krajev, se bo vnela velika in apostolska ljubezen do tega dela sveta.

Četudi bogastvo cerkvenih oblačil in predmetov ne bo tako sijajno, vendar to nič ne stori. Mi hočemo dati Afriki in vsemu svetu predstavo velike verske manifestacije in ljubezni do sv. Evharistije. Po naročilu svetega očeta smo povabili katoličane iz vsega sveta. Našli se bodo ljudje, ki bodo dejali, da je ta klic in ta poskus nekaka stava, skoro neumnost. Ali mi smo pridružili našemu delu blaženo Bernardko, ki je prejela nalogo, da popelje množice v Lurd in ki jih je tudi popeljala. Množice so povabljene v Kartagino, prišle bodo tja, priglašajo se v neizmernem številu z velikim navdušenjem. Z nadnaravnim navdušenjem, s takim, kakor si ga želimo, s takim, kakor ga želi sveti oče, kakor ga želi Bog.

Velika misel sv. Ludovika, obnovljena po kardinalu Lavigerie, nas navdušuje. Kongres v Kartagini bo nova križarska vojna, prepojena s krščanskim usmiljenjem in ljubeznijo, ki seje mir...

Pet vlakov s potniki vred zaplenjenih

Oskar Wolff, glavni davkar v Avon Parku v Floridi, je odločen človek, ki ne kloni pred ničemur. Kakor poročajo iz Newyorka, je davkar že večkrat zaman opominjal železniško družbo Atlantic Coast Line, naj plača zaostale davke v znesku 40.502 dolarja. Z davkarjem se pa ne sme šaliti. Ker društvo ni hotelo plačati, je davkar odredil, da se prvi vlaki omenjene železniške družbe, ki se pripeljejo v Avon Park, takoj zaplenijo in prodajo na javni dražbi. In sedaj preti nevarnost, da bo pet vlakov, ki jih je davkar zaplenil, s tovorom

Vojvodinja Elizabeta Yorška, soproga drugega sina angleškega kralja, pričakuje v kratkem veselega dogodka. Če bo, kakor na Angleškem upajo, otrok moškega spola, bo nekoč zasedel angleški prestol, ker se zdi, da se sedanji prestolonaslednik sploh ne bo poročil. Na levi vojvoda Albert Yorški.

vred prodanih na javni dražbi. Od teh vlakov so trije tovorni, dva pa osebna. Za prve tri je še nekako razumljivo, da so lahko prodani z naloženim blagom vred, ker bi morala potem družba povrniti škodo lastnikom blaga. Težja je pa stvar, kako bodo prodali z »vsebino« obeh osebnih vlakov. Davkar, naj bo še tako energičen, ne more iti tako daleč, da bi na javni dražbi prodajal ljudi. Poleg tega je davkar zaplenil tudi vso ostalo imovino družbe Atlantic Coast Line, ki se nahaja na področju Avon Parka in sestoji iz raznega blaga, zgradb in skladišč.

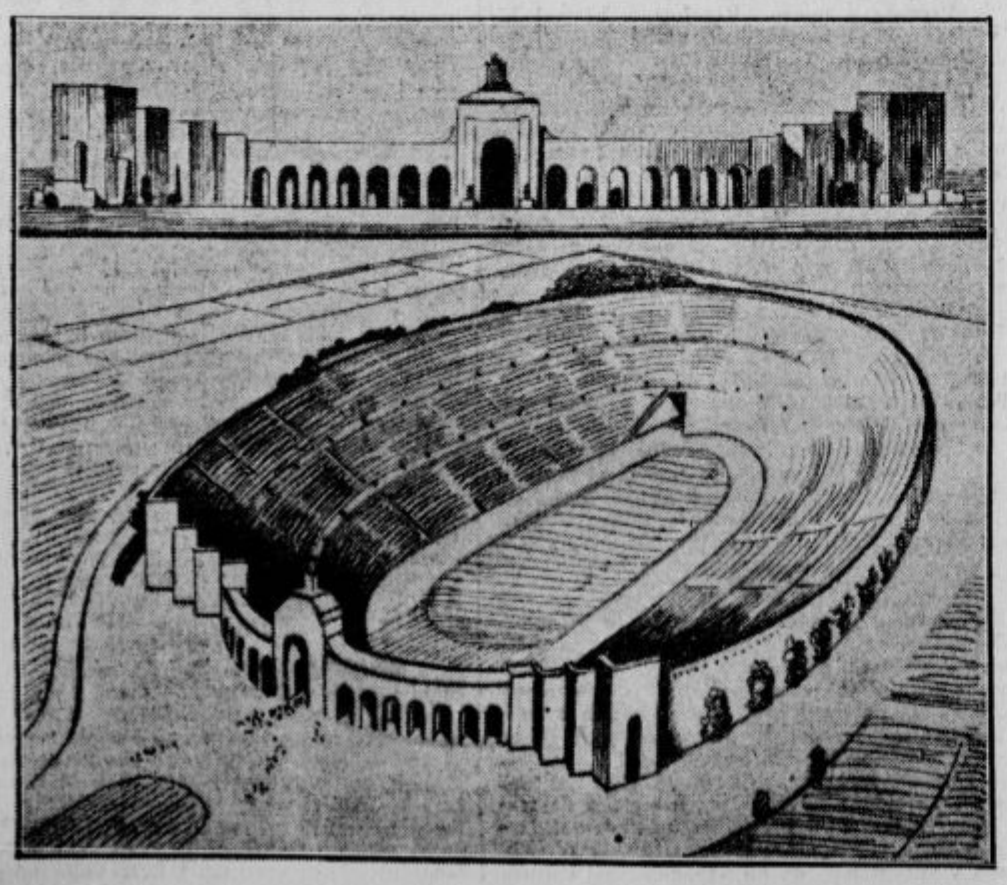

Olimpijada leta 1932 se bo vršila na stadionu v Los Angelesu (Kalifornija), ki ga v ta namen prezidavajo tako, da bo v njem prostora za 105.000 gledalcev. Na sliki spodaj: Celoten pogled na stadion. — Zgoraj: Sprednja fronta stadiona.

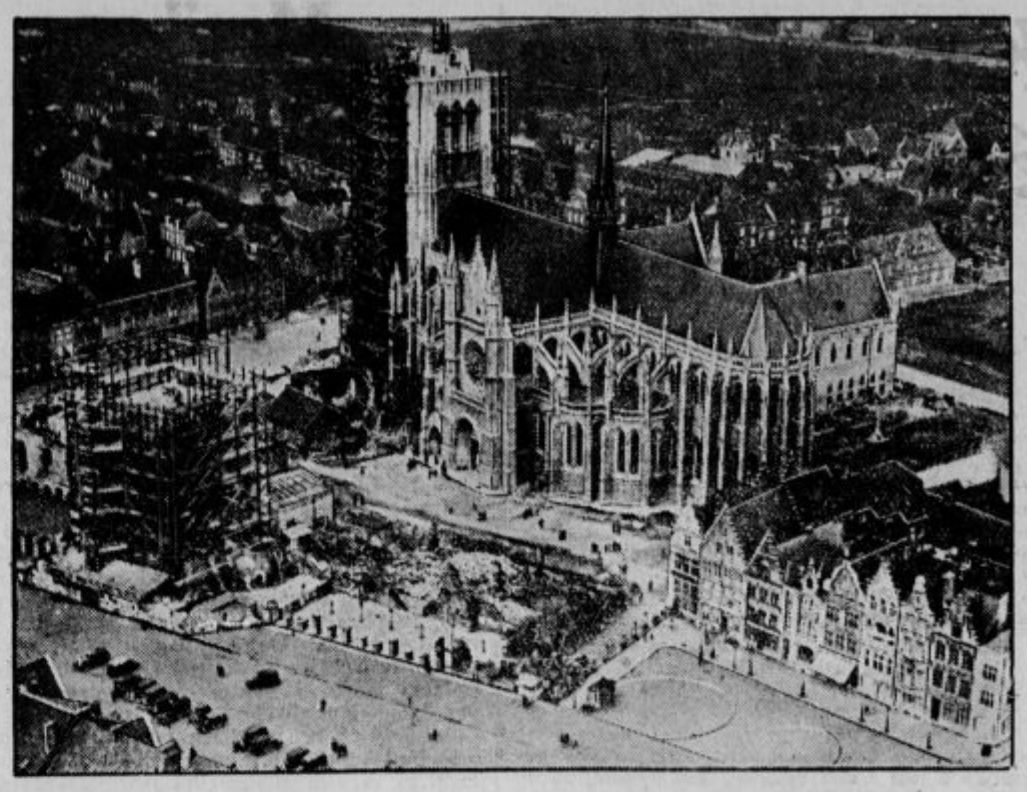

Slavna katedrala v Ypru, ki je bila pred porušenjem v svetovni vojni ena najlepših gotskih cerkva, je nanovo sezidana in so jo nedavno slovesno posvetili. Na zvoniku še delajo.

Beseda o človeškem obrazu

Svojevrstna knjiga je izšla izpod peresa vernega juda Marxa Picarda pod naslovom »Človeški obraz«. Picard piše v uvodu:

»Ako motrimo človeški obraz, potem je prizadeto celo bitje opazovanega: čustvo, um, volja, in tudi tista globina, v kateri so čustvo, um in volja še temno združeni: v globini slutenj. Celo bitje opazovanega se nam razkrije. Človeški obraz je podoba božja. Podoba božja stoji pred opazujočim, kakor apel stoji pred njim: celo bitje se skliče skupaj in zbere. Tako je, kakor da bi se hotelo podobi božji pokazati: človek, ki te motri, je še cel tu, tak, kakor je izšel iz božjih rok... V dobah, ko hoče človek ostati razdeljen in raztresen — v zadnjih desetletjih 19. in v prvih 20. stoletja — se človek boji človeku pogledati v obraz. Človek se noče spomniti celega svojega bistva, razdeljen hoče biti in se pri tem ne dati motiti — zato noče gledati v človeški obraz.

Nič ne loči živali od človeka tako kakor to: človek ima prisotnost — žival je čisto in popolnoma neprisotna, kakor bi bila vedno na poti. Zato je žival tako brez pomoči. Žival je vedno na poti kakor iz ene preobrazbe v drugo, ni tako sama v sebi zasidrana kakor človek.

Človeški obraz današnjega dne je brez prisotnosti. Tak je kakor obraz iz kina. Toda človeški obraz se ni odlikoval po obrazu na filmu, marveč nasprotno: filmski obraz se je izoblikoval po današnjem človeškem obrazu. Gibljivost, bežnost, začasno in izginjajoče v današnjem človeškem obrazu, prenešeno v mehanično: to je obraz kina. Kino je bilo sploh samo zato mogoče iznajti, ker je že bil današnji obraz. Pred monumentalnostjo človeškega obličja, kakršno je bilo preje, bi se gibanje na platnu nikdar ne bilo upalo združiti se v sliko, ki je podobna obrazu. Kretnje bi bile pred to monumentalnostjo razpadle, se razpršile. Obraz kina je obraz te dobe. Obrazu kina se je posrečilo biti tu, ne da bi imel prisotnost. Ravno tako dolgo je tu, dokler se gibije, v vsakem trenutku podaja samo to: da je ravno tu, ne, da je poleg — brez bivanja, brez prisotnosti. Prikazen je sicer tudi ravno tu in nima prisotnosti. Toda prikazen ima preteklost. Kinovski obraz je obraz prikazni, ki nima preteklosti, zato straši brez vzroka...

Sprememba obličja se vrši v vseh evropskih narodih in v vseh plemenih in socialnih slojih. Seveda je ta in oni narod, ta in oni socialni sloj bolj izpremenjen nego drugi. Toda bilo bi predrzno reči: ta narod ali ta sloj je zato zlu bliže nego drugi. Preje bi si upal reči: tak narod, ravno tak narod Stvarnik posebno varuje in ljubi, in ravno zato mu je poslal izpremenjen obraz določneje: da svoje ljubljeno ljudstvo posvari bolj nego druge.

Ceneni rožni liker

V švicarskih sportnih hotelih, posebno v tistih, ki jih posečajo Američani, najdeš udobnosti, ki si jih le moreš misliti. Nedavno je našel neki trgovec iz Lexingtona (Kentucky) v hotelu v Pontresini naslednjo novost v svoji sobi: na steni je bila pritrpena srednje velika steklenica, do vrha napolnjena s sijajnim svetlordečim likerjem. Mož je bil presenečen nad izredno pozornostjo, ki jo v Pontresini izkazujejo ravno Američanom s tem, da ustrezajo najbolj skrivnim željam, in je takoj napravil globok požirek. Pijača je sicer silno pekla, vendar pa mu je prav dobro teknila. Že opoldne je bila steklenica prazna. Naslednji dan je bila steklenica zopet polna. Gospod iz Lexingtona je bil ves iz sebe od veselja. In čeprav je moral pretekli večer med večerjo nenadoma vstati in hiteti na kraj, kjer minejo težki učinki cele steklenice likerja, si je zopet privoščil par globokih požirkov peklensko pekoče pijače. Topot je bil Američan že med kosilom prisiljen nastopiti potovanje, ki se da težko opisati. Ampak te neprijetnosti niso bile v nobenem razmerju do izbornega okusa po rožah dišečega likerja, kakršnega je že leta in leta pogrešal. Naslednjih osem dni je vsak dan izpraznil celo steklenico. Po tem času so se pa njegove želodčne težave tako shujšale, da bi bilo nadaljnje letovanje odveč. Gospod iz Lexingtona je odpotoval.

Lastnik dotičnega hotela v Pontresini se je pa še najmanj štiri tedne čudil izredni snažnosti gospoda iz Lexingtona, ki je vsak dan porabil steklenico dragega, svetlordečega tekočega mila.

Dobri poznavalci

Gostje ob mizi so si ogledovali neki predmet:

»Po mojem mnenju je to kamen-peščenec!«

»Ne, za to je preveč trd, najbrže je školjkin apnenec.«

»Izključeno!« pravi tretji. »To bo čisto navadna opeka. Sicer pa je najbolje, če vprašamo gostitelja.«

Gostitelj pristopi in pravi: »To je kolač, katerega mi je spekla moja hčerka za moj današnji rojstni dan.«

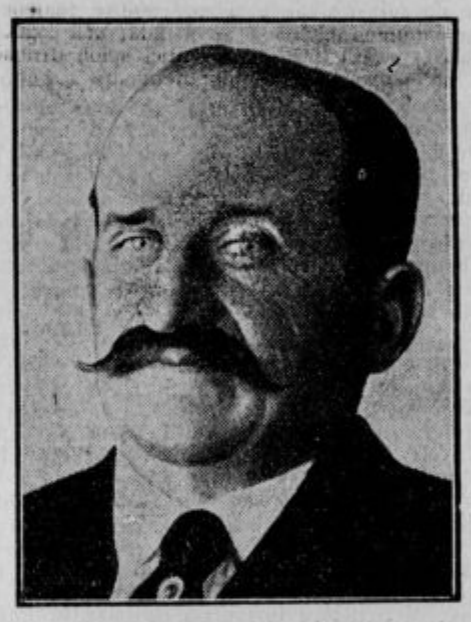

Bodoči španski ministrski predsednik? Španski kralj namerava baje ponuditi mesto vladnega predsednika grofu Romanonesu, ki je bil že ponovno ministrski predsednik.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Četrtek, 24. aprila: 12. 30 Plošče. 13.00 Časovna napoved, borza, plošče. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio orkestra. 18.30 Prof. Franc Pengov: Socijalna fizika. 19.30 Dr. Lavrič: Iz finančnega gospodarstva. 20.00 Klavirski kvintet Sancin iz Celja. Slovenske narodne pesmi v duetu in solo, pojeta gg. Roman Petrovčič in Jože Gostič. 22.00 Časovna napoved in poročila. 22.15 Koncert radio-orkestra.

Petek, 25. aprila: 12.30 Plošče. 13.00 Časovna napoved, borza, plošče. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio-orkestra. 18.30 Dr. Bajc: O jeziku in jezikih. 19.00 Gospodinjska ura. 19.30 Dr. Stanko Leben: Italijanščina. 20.00 Glasbeno predavanje, dr. A. Kozina. 20.30 Pevski koncert, izvaja gdč. Vedral. 21.00 Koncert radio-orkestra. 22.00 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Četrtek, 24. aprila.

Belgrad: 12.40 Koncert radio-kvarteta. 17.30 Jazz-godba. 20.00 Prenos iz Ljubljane. — **Budapest:** 12.05 Opoldanski koncert. 17.40 Ogrske narodne pesmi. 19.30 Prenos iz opere: Thomas, »Mignon« — nato vokalni koncert. — **Dunaj:** 15.30 Popoldanski koncert. 19.30 Prenos iz opere: »Samson in Dalila«, opera. — **Milan:** 19.15 Vokalni koncert. 20.45 Komedija. 21.15 Raznovrstna glasba. — **Praga:** 20.00 Koncert zveze za moderno glasbo. 22.15 Orgeljski koncert. — **Langenberg:** 17.30 Popoldanski koncert. 20.00 Vokalni koncert. — **Rim:** 21.02 Prenos opere. — **Berlin:** 19.30 Zborni spevi. 20.00 »Rengezvous«, sluhoigra. — **Katovice:** Celodnevni prenos iz Poznanja. — **Toulouse:** 18.00 Plesna glasba in petje. 19.30 Vokalni koncert. — **Stuttgart:** 19.30 Švicarska glasba. 20.05 Ljudska glasba. — **M. Ostrava:** 12.35 Koncert radio-orkestra. 19.00 Prenos iz Prage.

Kulturna razstava Julijske Krajne

Tržaški »Piccolo« se razburja radi razstave, ki jo priredé primorski umetniki v Belgradu. Svojo zadrego skuša prikriti list s smešenjem vsega, kar je slovanskega in se norčuje iz Belgrajčanov, češ da lahko v svoji domišljiji sfabricirajo slovensko umetnost v Julijski krajini. Kajti slovenske umetnosti na Primorskem ni, prav tako ni slovenskih umetnikov. Trije ali štirje »drugorodni« slikarji, ki živijo v Italiji, so pristopili v italijanske sindikate, razstavili so svoja dela na italijanskih razstavah, in Italija jih je sprejela s častmi in z veseljem kakor italijanske umetnike; njihova dela so kupile celo italijanske javne ustanove. List poziva te »drugorodne« slikarje iz Italije, da preprečijo morebitno izložbo svojih del v Belgradu. (Ta poziv, ki vsebuje pravo grožnjo, je bil edini namen članka. Prip. ur.) »Belgrajčani se bodo morali zadovoljiti z izseljenimi mazači« ... Prav tako ni »Piccolu« nič znanega o slovenskih skladateljih na Primorskem in Jugoslovanom svetuje list, naj si za to prireditev izposodijo nekaj italijanske glasbe, ki naj gre pod slovenskim imenom. Tako »Piccolo« v svoji politični rubriki.

Članka ni podpisal »Piccolov« strokovni kritik Silvio Benco, ki je moral hočeš nočeš v svojih kritikah naravnost laskavo pisati v slovenskih delih na italijanskih razstavah. Še bolj pogumno se je pred časom zavzel za slovenske umetnike prof. De Tuoni v fašističnem glasilu »Popolo di Trieste«. V berlinski reviji »Kunst« je pred meseci izšla pohvalna kritika o enem izmed slovenskih slikarjev s Primorskega. Slikar je bil seveda omenjen med »slovenskimi« umetniki. Pa vam je isti »Popolo di Trieste« dvignil krik, da ta umetnik ni Slovenec, marveč italijanski državljan, italijanski »drugorodec« in kot takšen Italijan. List je pozval slovenskega slikarja, naj pošlje berlinski reviji zadevni popravek! Kmalu nato se je pri omenjenem slovenskem slikarju javil gospod od sindikata in zahteval od njega, naj podpiše izjavo, da je italjanski državljan in kot takšen Italijan...

Italijanski listi pač s takimi bedarijami smešijo italijansko kulturnost samo. Kaj pa je ta monstrum: **drugorodni Italijan** ali **drugorodec italijanskega rodu?!** Kaj takega morejo izkuhati samo na politični blaznosti oboleli možgani, ne pa kulturni ljudje.

Pravda o miški

Ljubljanska Glasbena Matica je reagirala na moje kritike njene lanske kulturne prakse doslej z vsega skupaj sedmimi kolonami v »Jutru« kar razumem, in pa s tem, da je nastal čisto neumesten incident z ljubljanskim radiem, česar ne razumem, zakaj jaz nisem radio in radio ni odgovoren za moj članek v DiS.

Recimo, da jaz krivico delam tem ljudem. Potem se vprašamo, kaj pravijo k Matičini kulturni praksi vsi ostali kritikarji? To so vsi njeni ljudje: Osterc, Škrjanc, Adamič; dva sta pri njej nastavljena za profesorja, tretji za urednika. Padlo mi je v oči, da sta prva dva k turnejam molčala, tretji pa piše v »Narodu« od 21. decembra po teh turnejah na kratko to, kar jaz na dolgo, namreč, da je že čas, da se Matica »mora lotiti novih, težjih, odgovornejših nalog doma in na tujem«. To je kritika in sicer vsa. Potem ljudsko mnenje. Sam g. Lajovic piše januarja v »Jutru«, da je »v podobnih mislih« o kulturni praksi Matice »zajeta vsa naša inteligenca«. Kdor se je kdaj učil logike in se sedaj vpraša, kdo je o Matici sploh drugačnih misli, bo rekel: Matica, neinteligenca pa oni del našega zlatega meščanstva, ki čisto nič ne misli. Evo logike in faktov!

Menda najjačji protidokaz za moje trditve je odboru Matice ta o mojem samouštvu. Žal, moram ga podreti, kakor se mi neumno zdi s tem mučiti bravce. Povej mi, človek božji, ali ni resnica ena in ista, če jo pove samouk ali pa nesamouk? V koliko je pa mene v moji stroki »pečanja z umetnostnimi problemi« zmožna ali pristojna bodisi kvalificirati bodisi diskvalificirati baš Matica, to pa ravno tako malo razumem kakor vprašanje, v kakšni zvezi je z našim sporom ljubljanski radio.

Z eno besedo: Slovenci hočemo biti z glasbo tam, kjer smo z drugimi kulturnimi panogami že. Zahtevamo pa to baš od Matice, ker ima baš ona in nihče drugi pri nas monopol na glasbo. Hočemo od nje za ogromen denar, ki ji ga dajemo, ogromno muzike, pa nobenega gledališča, zahtevamo za današnjo rabo današnje glasbe, zahtevamo od glasbenikov, ki često niso slabše plačani kakor univerzitetni profesorji, ravno toliko delavnosti, zavednosti in orientiranosti kakor od teh in od teh zahtev ne popustimo pod nikakim pritiskom, pa če je še tako nekulturen. Ta račun je tako logičen, da ga petdeset Matic in cel letnik »Jutra« ne podere.

S tem je zame pravde o miški konec.

S. Vurnik.

Srbske revije

Izak Samokovlije »Crveni đurdin« je na vsak način najbolj uspeli roman, kar jih je »Srpski Književni Glasnik« v tem letu prinesel. Obenem je to tudi najmočnejša Samokovlijina stvar. Ravno zato, ker je po snovi in obdelavi regionalna, specifično bosenska, je tako mikavna. Številka od 15. aprila prinaša dramski odlomek Todora Manojlovića, novelo Nika Bartulovića, prevod iz Virgila, pesmi Kikindčana Jovana Popovića in Dušana Jerkovića. Znanstvenih člankov je več. Ilija Petrović piše o Walteru Pateru, dr. Isidora Sekulić o Vergilu, dr. Tih. R. Đorđević o srbskih ženitovanjskih običajih, Miloš Crnjanski o književniku Milanu Saviću, Dušan Jovanović o vzgoji. Dr. Ranko Mladenović je prispeval zanimiv članek »Gregorov šestar nad pozorišnom prošlošću«.

»Misao« je objavila novelo »Pismo iz rova« (Jevra Gerasimović) in nadaljevanje obsežnejše Jevtićeve proze »Seoba Oprkanjčeve duše«. V tej številki je tudi konec Dukićevega prepeva Prešernovega »Krsta pri Savici«. Slobodan Popović objavlja članek »Psihologija kazivanja karaktera u drami«. Med beležkami je drobec o Prešernu in o novi slovenski reviji »Odmevi«.

V **»Životu i radu«** je dr. Ksenija Atanazijević objavila studijo o srbskem filozofu Božidarju Kneževiću. Sima Pandurović končuje ostro kritiko Bogdana Popovića. Posebej se ozira na »Zbornik«, ki so mu ga prijatelji izdali ob lanskem jubileju. Božo Lovrić piše o češkem skladatelju A. Dvořaku.

Muslimanski **»Gajret«**, ki ga urejuje Hamza Humo (Sarajevo), je lani in letos zelo napredoval. Izhaja mesečno. Prozo sta objavila Hasan Kikić (Bečarova rodica) in Hamid Dizdar (Prst sudbine). Urednik je priobčil zanimive pesmi »Rubaije« z muslimansko filozofijo. Hajrudin Bujukalić objavlja prijetne sevdalinke.

»Društvena obnova« (Belgrad), ki izhaja od novega leta, načenja več aktualnih problemov. O ideji slovanske vzajemnosti v ruski emigraciji piše E. Zaharov, o Franku Wollmannu, ki je napisal doslej najboljšo zgodovino o slovenski, srbohrvaški in bolgarski drami, piše Božo Lovrić. Wollmann bo še letos izdal studijo o vseh slovanskih literaturah z naslovom »Pismenost Slovanov«.

»Književni Sever« (Subotica) prinaša pesmi najmlajših (Janko Đonović, Dragomir Prokić, Radoje Marković, Jovan Konjović). Stanko Jelić piše o Dučićevih »Plavih legendah«. Dr. Ivan Lah poroča o predvojni slovenski mladini.

V **»Južnem pregledu«** je Dušan Nedeljković objavil razpravo o srbskem grbu. Avr. Popović pa je napisal studijo o Vojnovičih v narodni pesmi in zgodovini jugoslovanskih narodov.

Prva številka **»Jugoslovanske revije«** (Sarajevo) je vzbudila splošno zanimanje. Posebne vrednosti je uvodni članek Sv. Lazarevića »Za novo umetnost«! V prihodnjih številkah obljublja list obsežnejšo studijo o Petru Kočiću.

Izšla je tudi 3. številka **»Kritike«**, ki jo ureja Miodrag Stajić. Prinaša članke M. Cara (Sto let francoske književnosti), K. N. Milutinovića (Književna podoba Božidarja Kneževića), Miodraga Stajića (Ludovanja u književnosti). Slikarsko prilogo sta izpolnila Beta Vukanović in grški slikar Vikatos.

Tone P.

Ljubljansko gledališče

Drama:
Začetek ob 20 zvečer.

Četrtek, 24. aprila: UTOPLJENCA. — Red D.
Petek, 25. aprila: VIHAR. — Red E.
Sobota, 26. aprila: KONEC POTI. — Red B.

Opera:
Začetek ob pol 20 zvečer.

Četrtek, 24. aprila: NORMA. — Red C.
Petek, 25. aprila: zaprto.
Sobota, 26. aprila: CAR IN TESAR. — Red D.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 24. aprila ob 20. uri: HERMAN CELJSKI. Ab. C. Kuponi.

Krušna moka I . . .	po Din 2.85
Krušna moka II . . .	po Din 1.85
Krmilna moka	po Din 1.30
Otrobi, debeli	po Din 1.30
Otrobi, drobni	po Din 1.05

Cene se razumejo brezobvezno za kilogram, brutto za netto, franko mlinska postaja, plač. ob prejemu blaga. Pri večjem odjemu napravim poseb. ponudbo.

F. Juvan, valični mlin

Srednje Gameljne, p. Št. Vid nad Ljubljano.

Sport

Gostovanje ASK Primorja v Sabcu

(Od našega posebnega poročevalca.)

Ljubljansko Primorje je navezalo prijateljske stike z šabačko Mačvo, s katero je odigralo dve prijateljski tekmi na oba velikonočna praznika. Mačva je namreč proslavila na Veliko noč desetletnico svojega obstoja.

Zanimanje za nastop Ljubljančanov je bilo ogromno. Primorjaši so bili nadvse prisrčno sprejeti in pozdravljeni v mestu samem od meščanov. Na igrišču je vladala posebno prvi dan prava gnječa. Vse prenapolnjeno tako, da je dosegel obisk te tekme po izjavi funkcionarjev Mačve rekord; tekmi je prisostvovalo nad 1500 oseb. Če pomislimo, da šteje Šabac nekaj nad 12.000 prebivalcev, tedaj pomeni tako obilen obisk res rekord.

Čeprav niso Primorjaši zaigrali tako, kakor ponavadi, so vendar zapustili najboljši vtis. Prvi dan je končala tekma neodločena s 3 : 3, drugi dan pa so zmagali domačini s 4 : 2. Primorjaši so bili handicapirani predvsem radi neravnega valovitega terena, drugi dan pa, ko se je pred tekmo vlila močna ploha, radi blatnega igrišča.

Mačva je klub, s katerim se lahko ponašajo Šabčani. Rezultati, ki so jih dosegli z renomiranimi domačimi in tujimi moštvi, so nad vse častni. V jeseni so na domačem terenu premagali kompletno I. moštvo BSK s 3 : 2, letos spomladi belgrazskega Sokola s 8 : 2, prvaka Novega Sada, znano SK Vojvodino, so odpravili pred tedni v prv. tekmi s 10 : 2. V Solunu so najdostojnejše reprezentirali naš nogomet, premagali so oba vodilna solunska kluba, edino reprezentanci Soluna so podlegli s 3 : 2.

SK Mačva velja za klub, ki je na domačih tleh nepremagljiv. Doslej se je posrečilo odnesti zmago v Šabcu samo profesionalnemu Teplitzer SK iz Češkoslovaške v razmerju 3 : 1. V novi Novosadski podzvezi je Mačva prvak in bo, če pride v kombinacijo za državno prvenstvo prihodnje leto, marsikomu račune zmešala.

Pohvalno je treba omeniti vzorno ponašanje občinstva, ki je v enaki meri aplavdirala domačinom in gostom pri vsaki lepi akciji.

Želeli bi pozdraviti »srbskega provincialnega prvaka« tudi v Ljubljani, da bi nam pokazal, kako se igra s srcem za barve svojega kluba.

Zanimiva prireditev SK Ptuja

Motosekcija SK Ptuja priredi v nedeljo dne 27. aprila zanimivo prireditev »Lov balona«. To je nekaj čisto novega in se pri nas te vrste prireditev še ni vršila. Običajno prirejajo motociklisti lov na lisico. Sicer je lov balona nekaj podobnega, le, da se mora oni, ki hoče zmagati, poiskati balon potem ko pade iz zraka. Vsekakor je te vrste prireditev za naše motocikliste nekaj novega. Pričakuje se velika udeležba. Start bo ob 13.30 izpred Ptujskega magistrata. Balon bodo izpustili z gradu »Ebensfeld«, ki je oddaljen 5 km od Ptuja. Preračunano je, da bo balon, ki ima 2 kubična metra prostornine, vzdržal v zraku približno eno uro. Za onega, ki bo našel balon, sta razpisani dve darili in sicer od SK Ptuja in tvrdke Shell. Prireditev se bo vršila samo v slučaju, ako bodo vse ceste v dobrem stanju. Ako bi pa slabe ceste onemogočile to prireditev, bo poročal »Radio Ljubljana«.

Iz klubov

Službeno iz LHP. Seja upravnega odbora se vrši danes zvečer ob 20 v damskem salonu kavarne Emona. — Tajnica.

SK Ilirija (hazenska sekcija). Jutri ob 17.30 trening za vse mlajše igralke. Od 18 dalje trening za vse ostale. Udeležba je za vse strogo obvezna. — Načelnik sekcije.

Turistika

★ **Triglavski dom na Kredarici** (2515 m) ostane odprt in oskrbovan do ponedeljka 28. t. m. Ves Triglav je še globoko zasnežen in je posebno na ledeniku tik pod domom idealen pršič. Smučarji pohitite zato na Kredarico, da izkoristite zadnje zimske dni, ki še vladajo okrog Triglava. — Slov. plan. društvo naznanja, da je koča pri Sedmerih jezerih zatvorjena.

Nogomet v tujini

Lepi uspehi čeških klubov. V Antverpnu je gostovala praška Slavija napram Antverpen F. C. in zmagala po lepi igri s 3:0. Tekmo je posetilo 25.000 gledalcev. — Isti dan je tu Teplitzer Fussball-Klub premagal z 2:1 (0:0) Berschoot AC. — V Lüttichu je dosegla Bohemians (Praga) napram F. C. Tourcoing krasno zmago s 6:0 (1:0). — Praška Sparta pa je v Chemnitzu s 6:1 (3:0) porazila tamkajšnji Ballspiel Club. — V Manheimu je SK Kladno odpravil s 4:2 Manheim-Ludwigshafen.

Poraz angleškega prvaka. Zadnje tekme so prinesle v angleškem prvenstvu nepričakovan obrat. Vodeči Sheffield Wednesdey je klonil kar s 4:1 v boju z drugoplasiranim Derby County. Tudi Manchester City, ki zavzema tretje mesto v tabeli, je bil s 4:1 poražen po Leeds-u. Prav čuden rezultat je nastal v tekmi Leicester-Arsenal, ki se je končala za angleške razmere težko razumljivim izidom 6:6.

RAZNO.

Morda zaslužena kazen... Znani italiajnski orjak Carnera, ki je v zadnjih mesecih tako uspešno nastopal v Ameriki, je nesrečno nasedel. V Kaliforniji ga je namreč tamkajšnja boks-komisija za nedoločen čas diskvalificirala. Povod za to odredbo je bil nastop Carnere napram črncu Chevalier-u. Pravijo namreč, da je imel Carnera odnosno njegov manager gotov vpliv na Chevalier-a, ki se je radi tega prekmalu podal in se pustil »premagati«.

Japonci na Dunaju. Težko pričakovani tenis turnir med Nemško Avstrijo in Japonsko je končan. Niso sicer zmagali Avstrijci, kakor so to oni pričakovali, temveč Japonci so s 6:2 odpravili avstrijski team. Na Dunaju pa so bili kljub temu zadovoljni z igro domačinov, ki jim daje nado, da se bodo avstrijski igralci v bodočnosti boljše izkazali.

Gornja Avstrija napreduje. Prav dobro so se odrezali vodilni klubi Gornje Avstrije, ki so gostovali na praznike v Nemčiji in na Češkem. Tako je nam znani Urfahr iz Linza v Brnu dosegel napram močni Moravski Slaviji neodločen rezultat z 2:2, kar je vsekakor lep uspeh. Vodeči Linzer Athletiksportklub pa je v Breslau dosegel napram Sp. C. Breslau zmago s 4:1, naslednji dan pa je porazil Breslauer Sportfreunde z 2:1.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za mladeniče v Domu bodo od 3. do 7. maja. Ker je še prostora prosimo skorajšnje priglasitve. Vodstvo doma.

Iz društvenega življenja

»Ljubljana«. Danes ob 8 zvečer važna pevska vaja. Udeležba za vse obvezna radi bližajočega se koncerta. — Pevovodja.

Prosvetno društvo Krakovo-Trnovo obvešča vse člane in članice, ki sodelujejo pri vprizoritvi »Divjega lovca«, da je danes in jutri skušnja ob pol 8 v društvenem domu, v soboto pa ob 7. Bodite točni! Tajnik.

Gradbena zadruga »Delavski dom« r. z. z o. z. v Ljubljani (Delavska zbornica) naznanja vsem članom in interesentom, da so uradne ure za stranke vsako sredo od 10 do 12 dopoldne in vsak petek od 6 do 8 zvečer.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi na občni zbor, ki se vrši dne 30. aprila 1930 ob pol 8 zvečer v restavraciji »Zvezda« s sledečim dnevnim redom: 1. sprememba pravil; 2. volitev predsednika, odbora in revizorjev 3. določitev članarine; 4. slučajnosti. Člani društva se naprošajo, da se sigurno udeleže tega občnega zbora.

Podpeč pri Preserju. Velikonočni ponedeljek je uprizorilo agilno podpeško prostov. gas. društvo »Divjega lovca«. Vse vloge so bile posrečene. Pred igro je zapel moški zbor, pod vodstvom g. Franc Novačana, par pesmi, ki so občinstvu zelo ugajale. Zadovoljen je bil tudi blagajnik, saj je bila obširna dvorana razprodana. Na pomoč!

Darovi

Županstvo v Krškem je darovalo namesto smrtnega obvestila v listih o pok. nadučitelju Juriju Adlešiču 300 Din kot velikonočni priboljšek občinskim revežem.

Šumsko-industrijsko podjetje Dobrljin-Drvar d. d.

Potrebujemo eno

strokovno moč

za vodstvo velike šumske eksploatacije. Pogoji za dosego tega mesta so:

1. Kvalifikacija po § 77. zakona o šumah za kraljevino Jugoslavijo.
2. Čim boljše znanje šumske eksploatacije.
3. Poznanje gradnje in raba izvoznih naprav.
4. Administracija velike šumske eksploatacije.

Prosilci naj pošljejo ponudbe centrali podjetja v Sarajevu najkasneje do dne 10. maja 1930

Uprava.

»Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE. 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiwicz, NA POLJU SLAVE. 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami). 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Reimmichl, ZAGORSKI ZVONOVI — Slavič, NA SINAJ. 30 Din, vez. 42 Din. — 33. zvezek: Bridges, NA POMOČ. 30 Din, vez. 42 Din — 35. zvezek: Brackel, CIRKUŠKI OTROK. 28 Din, vez. 40 Din.

Maurice Constantin Weyer: 13

Človek se sklanja čez svojo preteklost ...

Nato se je s svojim namazanim jezikom umazano širokoustila s psovanjem gospe O' Molloyeve: »To je vendar neodpustno, dopustiti, da se Hannah zaljubi v tega pritepenca, Archerja Joycea. Kaj pa vemo o njem? Edino to, da je bil nesramen dovolj, boriti se v južni Afriki proti britanskemu imperiju! Škoda, da ga niso ustrelili — večno škoda! ... Gotovo je potomec tiste irske sodrge, ki je leta 1870. pridigala k vstaji zoper Anglijo in podvzela roparski vpad v lojalno provinco Ontario!«

Mac Pherson ni imel do redčelasca nič več usmiljenja kot njegova žena. Koščati kmet mi je potisnil kozarec whiskya v roko in me je pozval, ponoviti že dve stoletji posvečeno formulo: »Spominu Viljema Oranjskega, ki je osvobodil Veliko Britanijo pretendentov na krono in papistov, stranke grejač in lesenih cokljev!« Ko sem mu smehljaje dejal, da sem tudi jaz »papist«, je bil nekoliko poparjen in se je vljudno opravičil.

»Ah, saj sem mislil le na tega neumnega Irca ... Če bi se kdaj zgodil v tem okraju zločin, ga mirno lahko uklenemo, preden se potrudimo iskati krivca drugod.«

*

Enodušna obsodba Archerja, ki sem nanjo razen pri O' Molloyevih in pri Paulu Durandu naletel, me je nekoliko spravila ž njim. Poznal sem tip ljudi, kateremu je pripadal. Bil je eden tistih nedisciplinitanih, upornih in prepirljivih Keltov, kakršnih je bilo od nekdaj dovolj. Bil je pripadnik tiste rase, ki je spravljala v obup vse angleške vladarje po vrsti in ki je zastrupljala tudi dneve velike Elizabete nič manj kot izguba Calaisa. Bil je eden tistih anarhističnih Galilejcev, ki so širokoustni, v večnem prepiru med seboj in s svojimi sosedi, vsak hip pripravljeni, organizirati najbolj nepričakovane intrige.

Ta podzemski, tleči plamen je povzročil več kot enkrat velike požare po vsem britanskem kraljestvu. Archer je sledil le klicu svoje krvi, ko je sejal v tej tihi naselbini duha nemirnosti in upornosti, ko je morda — tisti hip se mi je zdelo celo zagotovo — silil v kako katastrofo v svoji okolici, pri O' Molloyevih, da, v Hannahinem življenju. Čutil sem, kako se mi krči srce. Toda naposled — kaj pa mene briga? Važno je le, da se ne zapletem tudi jaz v tako stvar. In temu se prav lahko izognem. Le temu malemu irskemu dekletu naj bi ne pripisal večje važnosti, kot je treba — pa bo! Saj je le statistinja v velikanski drami, ki me obkroža; statistinja — nič več!

Če dobro preudarim, je mrtvi preriji sledila le nova slika, ki pa v ničemer ne zaostaja za prejšnjo, kajti izpolnjuje jo moč in sila človeka! Med barjem in gozdom, v trdem podnebju peščice ljudi: O' Molloyevi, Mac Phersonovi, Grantovi in Campbellovi, Jonesovi in Atkinsovi, Lavalléejevi in Brosseaultovi — v pestri mešanici, Irci in Škoti, Angleži in francoski Kanadci, vsi skupaj pravi graditelji britskega svetovnega imperija, vsi skupaj prevzeti svoje naloge, da zavzemajo zemljo pod zastavo Union Jacka.

Prekrasna igra, velika dovolj, da ji posvetiš nekaj let svojega življenja!

Tako je prišlo, da sem se udal prigovarjanju Paula Duranda, ki me je bil opozoril, da je zemljišče zraven njegove kmetije še prosto. Tako je prišlo, da sem se napotil v zemljeknjižni urad, da zadostim zakonu.

Tako je prišlo, da je bila smrt prerije tudi v meni potrjena in zapečatena.

III.

Prerija mi je bila odumrla, a zaživel mi je gozd. Zemljišče, ki sem ga kupil, je mejilo ob ogromno hosto, ki je bila deviška v svoji modrorjavi krasoti. Po večini je bila močvirnata in z gostim bičevjem preprežena; in mahoma me je njen čar prevzel. Kdor si je upal stopiti noter, je bil zamrežen v tkivu zelenih in posušenih vej, kjer sta se življenje in smrt sklenila v nerazrešljivo enoto.

Kljub temu sva si Napoleon in jaz utirala gaz. Kakor je napol indijanska kri mojega tovariša v preriji nagonsko nepogrešljivo vodila, tako je obstal pred hosto nezaupljiv in ni bil sposoben čutiti tako veselje kakor jaz. Kjer ni bilo mogoče jahati na konju, tam se mu je zdelo, da je zadržan, ujet v zaplankanem prostoru. Galop — to je bil njegov element. Peščev korak mu je veljal za prispodobo podložnosti. A meni je bilo tudi tipajoče prodiranje v temo kakor zavzemanje!

Paul Durand je prevzel prevoz desk, skódel, vrat in oken, ki sem jih kupil v oddaljeni vasi ter zaboje z žeblji, rokodelsko orodje in opravo. Trgovec Murchison je bil spreten kupčevalec in neutrudljiv blebetavec. Pod težkimi koraki orjaškega, nabuhlega, vendarle gibčnega moža, se je treslo škrlatno rdeče pobarvano tramovje njegove neznatne trgovine, ki je na pročelju nosila tablo z ogromnim belim napisom: »A. W. Murchison, veletrgovina«. Neizprosna radovednost preiskovalnega sodnika mu je bila lastna. Prepričan sem, da si je delal za vsakim odjemalcem, ko je odšel, beležke v svojo knjižico. Zabavno se mi je zdelo, da sem ga nekoliko potegnil ter mu natvezil najbolj fantastične stvari o svoji preteklosti. Konca mojega pripovedovanja sicer ni slišal, kajti sredi najlepšega jo je prisopihal Paul Durand z novico, da se ga je Napoleon napil in da preti s škandalom.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas . . 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Prodajalka

izučena v mešani trgovini, išče službo v mestu ali na deželi; pomagala bi tudi pri gospodinjstvu. Ponudbe pod »Pridna in poštena« št. 4710.

Mizarski delovodja

z večletno prakso, zmožen popolnoma samostojno voditi stavbeno, portalno in pohištveno mizarstvo in prvovrsten kalkulant, želi službo pri kakem večjem podjetju; gre tudi za družabnika s kapitalom. Vstop lahko takoj. - Ponudbe na ogl. oddelek »Slov.« pod šifro »Dober in vesten delovodja« št. 4685.

Kuharica

išče mesta k orožnikom ali finančni kontroli. Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Orož. kuharica« št. 4731.

Službodobe

Kroj. pomočnika

iščem za takoj. Delo splošno. Hrana in stanovanje v hiši. - Brtoncelj Franc, krojač, Selca nad Škofjo Loko.

Tehnično moč

začetnika (co), za stavbinstvo v mestu na deželi sprejmem. Ponudbe pod »Začetnik« upravi.

Hlapec

priden, pošten in zanesljiv se takoj sprejme v bližini Ljubljane. Pismene ponudbe na upravo Slovenca pod »Zanesljiv« štev. 4681.

Kolarski pomočnik

star 17 do 20 let, se takoj sprejme. — Jekoslav Rižmarič, kolarski mojster, Vaseno, p. Šmartno v Tuhinju.

Gospodična

samostojna vzgojiteljica k dvema otrokoma z nekaj znanjem šivanja se sprejme. - Ponudbe s sliko na upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Otroka«.

Učenca

z dežele, boljših staršev, sprejmem takoj z vso oskrbo v hiši v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe poslati na V. Budinek, trgovec, Kranjska gora, Gorenjsko.

Samostojnega delavca

veščega kartonažnih izdelkov — sprejme večje podjetje; plača po dogovoru. - Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Samostojen«.

Dekle

zdravo in močno, pošteno in pametno, ki zna kuhati in opravljati vsa hišna dela, se sprejme v trgovsko hišo na deželo. Plača po dogovoru. — Nastop službe s 1. majem 1930. Ponudbe pod: »Pridna in poštena 4671«.

Kopališkega reditelja

išče kopališče S. K. Ilirije. Le marljivi, zanesljivi in plavanja vešči naj pošljejo pismene ponudbe s plačilnimi zahtevki do 29. aprila g. dr. Milanu Dular-ju, ravnatelju velesejma v Ljubljani.

Vajenca

za tapetniško obrt takoj sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši. - Slavič Franc, tapetništvo, Emonska cesta 10.

Poštena služkinja

katera lepo in pošteno živi, je snažna, zdrava, dela in kuhe zmožna, se sprejme v boljšo mestno družino takoj. - Naslov v upravi »Slov.« št. 4720.

Vajenec

iz poštene hiše se išče za takoj za špecer. trgovino v Ljubljani. Ponudbe na oglasni odd. pod »Priden 20«.

Čevljar. vajenca

sprejme takoj Fr. Kurent, Pot v Rožno dolino 12.

Stanovanja

Dve sobi

z 2 posteljama, solnčni, z električno razsvetljavo, oddam dvema ali trem gospodom. - Zadružna ul. št. 2, Kodeljevo.

Duhovnik išče v sredini mesta za takoj ali pozneje

stanovanje

z dvema sobama, kuhinjo in ostalimi pritiklinami. - Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Kompletno stanovanje«.

Sostanovalec

se sprejme poceni. Naslov v upravi pod 4709.

Stanovanje

eno ali dve sobi, v mestu, išče mirna stranka. Dam gospodarju nagrado. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Mirna stranka«.

Lepo stanovanje

trisobno, se odda s 1. junijem v Ljubljani na Vodovodni cesti št. 11. Natančnejši podatki se dobe istotam.

Pouk

Šoferska šola

I. oblast. konc., Čamernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Posestva

Nameravate zidati?

Nudim nepristranska ekonomična pojasnila, skice, načrte, proračune in nadzorstva. - Ponudbe pod: »Inženjer arhitekt« na upravo »Slovenca«.

Industrijsko podjetje

živilske stroke, dobroidoče in dobro vpeljano, z vsemi stroji, inventarjem in poslopji ugodno naprodaj v velikem mestu v Sloveniji. Dopisi pod »Industrija« št. 3902 na upravo »Slovenca«.

Vila

nova, s komfortnim 6-sobnim stanovanjem, kopalnico in pritiklinami, v kateri se z malimi adaptacijami še eno 3 sobno stanovanje pridobi, z velikim sadnim in zelenjad. vrtom, na mirni, solnčni legi v vzhodnem delu mesta Ljubljane, se vsled preselitve izredno ugodno proda. - Posredovalci izključeni. - Ponudbe je poslati na upravo »Slov.« pod: »Slučajna prilika 350 netto«.

Vode in solnca cvetu bledičnemu dekletu

Energin železnato kina - vino

in njeno življenje bo cvetelo kot življenje skrbno negovanega cveta. Hranilni sokovi »ENERGINA« krepčajo kri in dajejo telesu železno odpornost, ki bo premagala vse nevarnosti naglemu razvoju. — Dajte torej bledičnemu dekletu 3 velike žlice okusnega »ENERGINA«. »ENERGIN« se dobiva v politerskih steklenicah v lekarnah za Din 40·-. Po pošti razpošilja LABORATORIJ »ALGA« - SUŠAK. — 3 velike steklenice za Din 128·-, 6 velikih steklenic za Din 248·- in 1 zastonj.

Prodam travnik

v izmeri 2 orala, m² po 4 Din. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 4714.

Obrtniki, pozor!

Zaradi opustitve obrata se proda fabriško poslopje z vodno močjo (posebno pripravno za strojarja, ker voda po uporabi odteče v jamo) pribl. 3 minute oddaljeno od pošte in farne cerkve v Hotederšici. Okrog poslopja je približno 2000 kvadratnih metrov zemlje (njive in travniki). Cena 60.000 Din. Več se izve pri M. Klammer, Dolenja vas pri Rakeku, pošta Cerknica.

Razno

Kdo bi sprejel

v oskrbo proti plačilu 10 mesecev staro, zdravo deklico? - Najraje blizu Celja ali Rimskih toplic. Naslov v upravi »Slov.« pod »Takoj št. 4687«.

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Puhasto perje

kg po 38 dinarjev razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. — L. Brozović, Zagreb, Ilica štev. 82. Kemička čistilnica perja.

Poltovorni auto

znamke »Loreley«, dobro ohranjen, ceno naprodaj. Na ogled: Slomškova ulica št. 6.

Moško kolo

prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4662.

Fotoaparat

9 × 12, povečevalni aparat ter ves fotograf. pribor prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4715.

Hrastova spalnica

nova, politirana, otroški voziček na peresih in pletena posteljica, rabljena, se zelo poceni proda. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 4716.

Ugodno naprodaj:

Vrata, okna, mreža za okna, lesene stene, železno ograjo ter razne transmisijske dele proda Nova »Jugometalija«, tu, Aškerčeva 3.

Obrt

Vezenje

nevestinih oprem, zaves, pregrinjal, najceneje in najfinejše Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. — Entlanje, ažuriranje, predtiskanje takoj.

Pšenično moko

najboljših mlinov nudi najceneje veletrgovina žita in mlevskih izdelkov

A. VOLK, LJUBLJANA

Resljeva cesta 24.

Žimnice po 35 Din

predelujem. Pridem delati tudi na dom. Vsa druga tapetniška dela po najnižji ceni. - Slavič Franc, tapetništvo, Emonska cesta 10, Žabjak 14.

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12 v oblekah in površnikih najcenejši.

Strelovod

dajte montirati samo od oblastveno konces. instalaterjev ako hočete, da bo isti brezhibno funkcioniral. R. Jakelj, Slovenjgradec, Vam montira kompleten strelovod za 800 Din naprej in **vodovode** po jako nizki ceni. V zalogi ima pocinkane cevi po en gros ceni.

Entlanje Din 1·50 m

Strojno-ročno vezenje zastorov, preprog, kuh. garnitur itd. Predtiskarija. Izdelovanje damskega perila, najceneje **M. Sedovnik**, Florjanska 6, Ljubljana.

Širite »Slovenca«!

Dvokolesa

teža od 7 kg naprej

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najpriprostejšega modela, izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji pneumatika, posamezni deli. Velika izbera, najnižji cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„TRIBUNA" F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovška c. št. 4.

Na prometnem mestu Dunajske ceste se bodo meseca avgusta

oddali v najem prostori za pisarne

ali druge obrtno-prometne namene — 5 sob — posamezno ali skupaj. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Pisarna« 4700.

Dražba

gozdnega veleposestva **Vršiče - Jelov breg**

v Gorskem kotaru, last konkurzne mase A. Kajfeža iz Kočevja, se bo vršila dne 5. maja ob 16 v Zagrebu, Palace hotel, Akademički trg, pritličje, levo.

Šuma meri 600 hektarov, je arondirana, leži ob cesti, sestoji v glavnem iz jelke in bukve v razmerju 2 : 1. Sečno dovoljenje je izdano za okrog 6000 m³. V gozdu se nahajajo logarska poslopja.

Izklicna cena znaša 1 milijon dinarjev. Vsak ponudnik mora založiti kavcijo 150.000 dinarjev. Zdražitelj je na svojo ponudbo takoj vezan, prodajalec pa si pridrži 10 dnevni rok za premislek.

Pojasnila daje podpisani. Za ogled na licu mesta je potrebno dovoljenje podpisanega in prijava pri nadlogarju Jelencu na Vršičah

Dr. Ludvik Grobelnik,
notar v Ribnici na Dolenjskem, kot upravnik konkurzne mase.

Budimpeštanski mednarodni sejem

25 letnica obstanka — 3 do 12 maja 1930.

Demonstrativna jubilejna razstava madjarske industrije — Lastni narodni pavilijon za Jugoslavijo — 25 do 50% popusta pri potovanju — Prehod meje brez vizuma. — Pojasnila in legitimacije za sejem se dobivajo v Ljubljani: Pisarna Putnika, **Centralno zastopstvo za Jugoslavijo:** Kralj. madj. trgovačko zastopstvo. Beograd, Palata Akademia.

S potrtim srcem naznanjamo žalostno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je dne 22. aprila t. l. ob 15 popoldne, v starosti 86 let, previdena z vsemi tolažili za umirajoče, za večno zatisnila svoje blage oči draga, nad vse ljubljena, zlata mamica, teta, tašča in gospa

Apolonija Zupan
roj. Vrečko

posestnica in bivša gostilničarka

Pogreb nepozabne, drage mamice se bo vršil v četrtek, dne 24. aprila ob 10 dopoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče. Blag ji spomin!

Rimske Toplice, dne 22. aprila 1930.

Žalujoči ostali: **Eva Zupan** por. **Pušnik** in **Terezija Zupan** por. **Ožek**, hčeri. **Gregor Pušnik** in **Ožek Karol**, zeta. **Ožek Karol** ml., vnuk. **Marica Tičar**, nečakinja in ostalo sorodstvo.

Naznanjava tužno vest, da je umrl najin ljubljeni brat, stric in svak, gospod

Milan Schiffrer

upravitelj šole na Vrhniki.

Pogreb nepozabnega se bo vršil v petek dne 25. aprila 1930 ob 15 izpred mrtvaške veže Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 23. aprila 1930.

Egidij Schiffrer, brat, **Hermina Kolb**, sestra, ter ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.